gemeente Houten

Perspectiefnota 2026

Versie 30 juni 2025

Uw kritische en scherpe blik op de PPN zien we als een steuntje om onze producten te verbeteren. Natuurlijk hadden sommige slordigheden, ondanks de tijdsdruk, niet mogen gebeuren. Wel zien we dat we het stuk kunnen verbeteren door deze vragen om te zetten naar wijzigingen en tegelijk de PPN getalsmatig kloppend te maken. Daarom bieden we u een aangepaste versie aan waarin deze aanpassingen zijn aangebracht en helder gemarkeerd met een kleur zodat u deze aanpassingen kunt volgen.

17 juli 2025

Inhoudsopgave

1. Aanbieding....2
2. Financiële samenvatting....4
2.1 Inleiding....4
2.2 Bezuinigingsproces....5
3. Financieel meerjarenperspectief 2026 - 2029....7
3.1 Financieel meerjarenperspectief 2026 -2029....7
3.2 Ontwikkeling reservepositie....9
3.3 Financiële ontwikkelingen op (middel)lange termijn....11
4. Transformatie....12
Inleiding....12
4.1 Versterken Gemeenschap....12
4.2 Bouwen mogelijk maken....15
4.3 Toekomstbestendige organisatie....16
4.4 Voorbereiding financiële verkenningen....18
4.5 Resumé....18
5. Bezuinigingen....20
Inleiding....20
5.1 Samen leven....20
5.2 Ruimte....28
5.3 Bedrijfsvoering....35
5.4 Financiële maatregelen....37
5.5 Verbonden partijen....39
5.6 Resumé....39
6. Nieuwe beleidsvoorstellen....42
Inleiding....42
6.1 Versterken organisatie om ruimtelijke opgaven te realiseren....42
6.2 Verduurzaming Vastgoed....44
7. Programmaoverzicht....45
7.1 Programma Voor en met inwoners....46
7.2 Programma Samen Leven....47
7.3 Programma Duurzame leefomgeving....49
7.4 Programma Goede bereikbaarheid....51
7.5 Programma Integrale veiligheid....52
7.6 Programma Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie....53
8. Begrotingsrichtlijnen....55
Inleiding....55
8.1 Begrotingsrichtlijnen....55
8.2 Actualiteiten....56
9. Bijlagen....58
a. Bijlage 1: Reservelijst Bezuinigingen....59
b. Bijlage 2: Begrotingsrichtlijnen....62

1. Aanbieding

Geachte gemeenteraadsleden,

Voor u ligt de Perspectiefnota 2026. Deze nota verschijnt in een periode van grote financiële en organisatorische uitdagingen voor onze gemeente. Het jaar 2026 komt dichterbij. We noemen dat al een tijd het "ravijnjaar". De financiële en organisatorische uitdagingen vragen om heldere keuzes en gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Aanvankelijk gingen wij uit van een noodzakelijke structurele bezuiniging van € 7,5 miljoen om de begroting sluitend te krijgen. We dachten daarmee het grootste deel van het probleem te kunnen oplossen. Echter, nieuwe inzichten en de teleurstellende vooruitzichten rond de Voorjaarsnota van het Rijk maken duidelijk dat er méér nodig is. Het financiële tekort blijkt omvangrijker en hardnekkiger dan eerder aangenomen. Het meerjarenperspectief is ronduit zorgwekkend. Wij zijn als college daarom genoodzaakt verdergaande maatregelen te treffen dan aanvankelijk voorzien.

Tegelijkertijd willen we als gemeente blijven investeren in wat er werkelijk toe doet: een veilige, leefbare en duurzame woonomgeving, goede voorzieningen en ruimte voor onze inwoners om actief mee te doen. Dat stelt ons voor een dubbele opdracht: enerzijds stevige ombuigingen realiseren, anderzijds bouwen aan de toekomst van Houten. Dat vraagt om scherpe keuzes, bestuurlijke samenwerking en een realistische koers.

Twee centrale uitdagingen: Financiën en organisatie
We staan als gemeente voor twee grote uitdagingen: de financiële ruimte is zeer beperkt en de capaciteit binnen onze organisatie staat onder druk. De krapte op de arbeidsmarkt speelt hierin een grote rol. Deze uitdagingen maken dat we moeten bezuinigen én dat we fundamenteel anders moeten gaan werken. We zetten daarbij in op samenwerking met de samenleving, woningbouw als topprioriteit en een noodzakelijke organisatieontwikkeling.

Samenwerking met de samenleving
Onze inwoners willen en kunnen meer betekenen voor hun leefomgeving. In de afgelopen periode, onder andere zichtbaar in de Ronde van Houten, hebben zij aangegeven bereid te zijn meer zelf te doen. Wij willen deze kracht benutten. “De inwoners aan zet” is dan ook het leidende principe bij deze beweging. Als gemeente doen wij minder zelf en maken we ruimte voor initiatieven uit de samenleving. Dit vraagt om een organisatie die ondersteunt, faciliteert en flexibel werkt.

Wij realiseren ons dat deze aanpak ook vraagt om duidelijke communicatie, wendbaarheid en vertrouwen. Uitkomsten zullen niet altijd voorspelbaar zijn. Maar door samen te werken, geven we inwoners de kans om mede vorm te geven aan onze gemeente.

Woningbouw als topprioriteit
De woningbouwopgave blijft voor ons de topprioriteit. Onze ambitie is én blijft om vóór 2040 4.750 woningen te realiseren. De focus ligt daarbij op CMK-Het Rond en Houten Oost, maar we blijven alert op kansen elders en zorgen voor de afronding van lopende projecten. Dit betekent dat we ook zullen investeren in onze woningbouw. De druk op de woningmarkt vraagt om daadkracht én een realistische blik. We rekenen wat dat betreft op uw betrokkenheid en steun om deze opgave de komende jaren verder uit te voeren.

Bezuinigen én vernieuwen
De realiteit is duidelijk: we moeten bezuinigen én vernieuwen. De financiële ruimte is beperkt en personele capaciteit schaars. Binnen deze context zetten we koers naar een wendbare, toekomstgerichte organisatie. We willen daarom de komende jaren investeren in noodzakelijke vernieuwing en versterking, zodat Houten ook op lange termijn een gemeente blijft waar het goed wonen, werken en leven is. We zetten daarbij in op een noodzakelijke organisatieontwikkeling: modernisering, digitalisering, vereenvoudiging en het versterken van de uitvoeringskracht. Deze ontwikkeling is essentieel om onze ambities op een verantwoorde wijze te kunnen blijven realiseren.

Tot slot
Met deze Perspectiefnota bieden wij u als gemeenteraad een richtinggevend kader voor de komende jaren. Wij realiseren ons dat wij met de bezuinigingen een stevig beroep doen op uw verantwoordelijkheid en samenwerking. Maar alleen samen kunnen we de opgaven waar we voor staan het hoofd bieden en de juiste keuzes maken voor Houten.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van burgemeester en wethouders van Houten,
Daan Vermeulen, wethouder financiën.

2. Financiële samenvatting

2.1 Inleiding

De Perspectiefnota 2026 laat met een verwacht resultaat van -/- € 2.280.000 in 2026 en -/- € 1.172.000 in 2029 geen structureel sluitend saldo in het eerste of laatste begrotingsjaar zien (Zie tabel 2.1.1, voor een nadere toelichting op deze tabel wordt verwezen naar Hoofdstuk 3.1). Wij verwachten echter dat met de middelen uit de meicirculaire 2025, dit wél gaat lukken.

De ambitie was om met de Perspectiefnota 2026 te komen tot een structureel sluitende begroting 2026 en 2027. Een structureel sluitende begroting in het eerste of laatste jaar is een voorwaarde om onder repressief toezicht van onze toezichthouder te blijven. Om deze ambitie te behalen presenteren wij stevige bezuinigingsvoorstellen en een aanzienlijke verhoging van de onroerendezaakbelasting. Ook zetten we geld opzij uit de Algemene Reserve voor de essentiële transformaties om deze bezuinigingen mogelijk te maken. Daarnaast doen wij een beroep op de mogelijkheid om de Algemene Reserve in te zetten ter dekking van het structureel begrotingstekort. Hoewel in de voorliggende Perspectiefnota alleen voor begrotingsjaar 2027 een positief saldo staat, verwachten we bij de begroting 2026-2029 wél een structureel sluitend meerjarenperspectief te kunnen presenteren. De effecten van de meicirculaire zijn namelijk niet verwerkt in deze Perspectiefnota. Op basis van de Voorjaarsnota van het Rijk verwachten wij dat er extra middelen beschikbaar komen. Daarmee ligt een structureel sluitende begroting 2026 - 2029 in het verschiet.

Omschrijving (Bedrage x 1.000)	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Primitief begroot	**-7.183**	**-7.684**	**-8.120**	**-7.741**
Mutaties voor 1e bestuursrapportage 2025	-326	-327	-315	-317
Saldo voor Perspectiefnota	**-7.509**	**-8.011**	**-8.435**	**-8.058**
1e bestuursrapportage 2025	-1.017	-1.523	-1.846	-2.325
Voorstellen nieuw beleid	-3.994	-2.972	-2.086	-1.446
- Waarvan Transformatie	*-2.385*	*-1.326*	*-390*	-
Ontwikkelingen binnen bestaand beleid	-300	-300	-300	-300
Ontwikkelingen uit verbonden partijen	-112	-71	-91	-112
Totaal mutaties excl. reservemutaties	**-5.423**	**-4.866**	**-4.323**	**-4.183**
Reserve mutaties (onttrekking)	2.385	1.326	390	-
Saldo na mutaties Perspectiefnota	**-10.547**	**-11.551**	**-12.368**	**-12.241**
Voorstellen bezuinigingen	3.565	4.962	6.033	6.121
Verhogen onroerende zaakbelasting	2.300	4.948	4.948	4.948
Saldo na bezuiniging en ozb verhoging	**-4.682**	**-1.641**	**-1.387**	**-1.172**
Inzet Algemene reserve	2.402	1.641		
Saldo Perspectiefnota 2026	**-2.280**	**0**	**-1.387**	**-1.172**

Tabel 2.1.1: Financiële samenvatting

2.1.1 Verantwoorde inzet Algemene reserve

In de Perspectiefnota 2026 stellen we voor om in 2026 de Algemene Reserve maximaal in te zetten ter dekking van het structureel begrotingstekort. In 2027 stellen we voor de Algemene Reserve voor een kleiner dan maximaal deel in te zetten. In totaal wordt er een bedrag van € 4.043.000 onttrokken ter dekking van het begrotingstekort.

Sinds 2024 is het mogelijk om onder voorwaarden de Algemene Reserve in te zetten ter dekking van het structureel begrotingstekort. Dit doen we op een verantwoorde wijze. Dit betekent concreet dat we deze inzet zien als het “laatste redmiddel” om te komen tot een sluitende begroting en hier zo minimaal mogelijk gebruik van willen maken. Daarnaast houden we ons aan de gestelde voorwaarden om van deze mogelijkheid gebruik te maken. Deze voorwaarden zijn:

- Inzet bedraagt maximaal 10% van de totale Algemene Reserve, exclusief het benodigd weerstandsvermogen;
- De solvabiliteitsratio bedraagt minimaal 20%;
- Inzet is bedoeld om gemeenten te helpen actuele knelpunten op te lossen.

De voorgestelde inzet voldoet aan deze voorwaarden. Door nu alleen in 2026 en 2027 een beroep te doen op de Algemene reserve, geven we onszelf tijd om de bezuinigingsvoorstellen te implementeren en om te onderzoeken hoe we in de toekomst komen tot een sluitende begroting 2028 en verder.

2.1.2 Van Perspectiefnota naar Begroting

De Perspectiefnota 2026 presenteert geen structureel sluitende begroting. Wij verwachten bij de Begroting 2026-2029 wel een structureel sluitende begroting aan uw raad en onze toezichthouder te kunnen voorleggen. In april is namelijk de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk verschenen. De coalitiepartijen hadden daarin afgesproken dat er extra middelen voor gemeenten beschikbaar komen ter demping van de zogenaamde “ravijnjaren”. Op basis van de Voorjaarsnota 2025 hebben we de financiële effecten voor gemeente Houten ingeschat (zie tabel 2.1.2). Uit deze inschatting blijkt dat de extra middelen voldoende zouden zijn om te komen tot een structureel sluitende begroting 2026-2029, hoewel nog steeds met inzet van de Algemene reserve. Uiteraard moeten deze inschattingen met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden. Bij de doorrekening van de meicirculaire zullen ook andere effecten meetellen, zoals actualisatie van onze maatstaven en het ingroeipad van de herverdeling van het Gemeentefonds[1]. De uitkomsten van de meicirculaire zijn op het moment van opstellen van deze Perspectiefnota nog niet bekend. Uw raad ontvangt de uitkomsten via een Raadsinformatiebrief, welke gelijktijdig met de Perspectiefnota 2026 in de Gemeenteraad van 15 en 17 juli behandeld zal worden. De financiële effecten van de meicirculaire zullen conform onze begrotingsrichtlijnen (zie hoofdstuk 8) verwerkt worden in de Begroting 2026-2029.

Omschrijving (Bedragen x 1.000)	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Saldo na bezuiniging en verhoging onroerendezaakbelasting	**-4.682**	**-1.641**	**-1.387**	**-1.172**
Inschatting Voorjaarsnota 2025	2.620	2.660	765	986
Inzet algemene reserve	2.062	-	622	186
Mogelijk saldo Perspectiefnota	**0**	**1.019**	**0**	**0**

*Tabel 2.1.2: Effect **inschatting** Voorjaarsnota op het saldo van de Perspectiefnota 2026*

2.2 Bezuinigingsproces

Bij de begrotingsbehandeling 2024 heeft uw raad de projectopdracht Ronde van Houten vastgesteld. In een aantal stappen hebben we samen met inwoners en maatschappelijke partners gewerkt aan bezuinigingsvoorstellen:

1. Thema’s en bouwstenen verzamelen: In de eerste stap verzamelden we de beschikbare informatie, bereidden we het gesprek met Houten voor en zorgden we voor een duidelijke communicatiecampagne die dit ondersteunt. Daarnaast voerden we de eerste gesprekken op straat en deelden we een vragenlijst om de eerste reacties op te halen;
2. Nader in gesprek: In de tweede stap gingen we op verschillende momenten en manieren in gesprek met Houten. Zowel online als offline. Denk daarbij aan de straatgesprekken, een digitale vragenlijst en bijeenkomsten met professionele partijen (o.a. ondernemers en verenigingen). We besteedden extra aandacht aan groepen die minder makkelijk te bereiken zijn zoals jongeren of ouderen;
3. Koers bepalen: Op basis van de opgehaalde inbreng uit stap 2, werkten we het eerste concept Houtens begrotingsadvies uit. Zo maakten we de ‘knoppen’ inzichtelijk waar we aan kunnen draaien voor de begrotingskeuzes. Dit advies is op 18 september 2024 met uw raad besproken.
4. Perspectief bepalen: We checkten de koers van het eerste concept-begrotingsadvies bij inwoners, ondernemers en organisaties. Op basis van de verkregen informatie maakten we het 'Begrotingsadvies Houten'. In dit concept staan nu ook concrete suggesties voor maatregelen, de randvoorwaarden en een advies van de Kopgroep. Dit Houtens Begrotingsadvies vormt input vanuit de samenleving die meegenomen wordt in het uiteindelijke voorstel wat met de Perspectiefnota 2026 gedaan wordt. Tegelijkertijd werd intern gewerkt aan het uitwerken van bezuinigingsvoorstellen;
5. In gesprek met het bestuur (huidige stap): Ook in deze fase is op verschillende manieren geparticipeerd. We hebben gesprekken gevoerd met derden, een enquête gehouden onder het burgerpanel en ook de jongeren- en kinderraad zijn betrokken. Bovendien hebben we in mei meerdere gespreksavonden met uw raad georganiseerd, waarbij alle bezuinigingsmogelijkheden besproken zijn.

Intern zijn alle adviezen vanuit de samenleving meegewogen in het nader uitwerken van de bezuinigingsvoorstellen. We hebben de bezuinigingen langs vier sporen nader uitgewerkt: Samen leven, Ruimte, Bedrijfsvoering en Financiële Maatregelen. Per spoor zijn zoekrichtingen meegegeven om in aanloop naar de Perspectiefnota te komen tot een pakket tussen de € 7.500.000 en € 10.000.000 (zie

tabel 2.2.1). Dit totaalpakket is gebaseerd op het tekort in de Primaire Begroting 2025, zoals vastgesteld in uw raad op 12 november 2024. Na vaststelling van de Begroting 2025 zijn er diverse ontwikkelingen geweest, waardoor we nu een hoger bedrag aan bezuinigingen en ozb-verhoging voorstellen dan de zoekrichtingen. Zo bleken na publicatie van de voorjaarsnota van het Rijk nog extra bezuinigingen nodig te zijn om de effecten van de voorjaarsnota te verzachten.

Spoor (Bedragen x 1.000)	Zoekrichting min:	Zoekrichting tot max:
Samen Leven	3.000	4.000
Ruimte	1.250	1.500
Bedrijfsvoering	400	500
Financiële Maatregelen	-	-
Onroerendezaakbelasting	2.850	4.000
Totaal	**7.500**	**10.000**

Tabel 2.2.1: Zoekrichtingen per spoor, op basis van de vastgestelde Begroting 2025

De bezuinigingsvoorstellen die in deze Perspectiefnota voorliggen zijn de uitkomst van al deze voorgaande stappen, waarbij de input van inwoners en maatschappelijke partners is meegewogen. Bovendien gaan we tijdelijk investeren om onze inwoners en maatschappelijke partners te helpen met de verandering die nodig is om de bezuinigingen te realiseren. Zo bleek uit de Ronde van Houten duidelijk dat inwoners bereid zijn om meer zelf te doen. Hier gaan wij ze bij helpen. Hoe we dat willen doen, leest u in hoofdstuk 4.

Ter informatie is hieronder weergegeven welke uitgangspunten en randvoorwaarden het college heeft gehanteerd in het voorbereidingsproces.

Kader	Uitgangspunten en randvoorwaarden
Strategie	
	We besluiten vanuit visie en geven richting. We hanteren geen kaasschaaf
	Alles wat mag en kan is bespreekbaar. De argumenten voor én tegen komen op tafel
	We willen keuzemogelijkheden (en verzamelen dus meer dan minimaal nodig is)
	We zijn transparant over de (reële) uitgewerkte maatregelen die het niet gehaald hebben
Participatie	
	Participatie vindt plaats op het geheel, via de Ronde van Houten en het burgerpanel
	Op individuele maatregelen vindt geen participatie plaats
	We wegen de uitkomsten van het begrotingsadvies (Ronde van Houten) expliciet
	Stakeholders worden gedurende het proces betrokken; mate van vertrouwelijkheid moet worden bepaald
Financiële kaders	
	Het begrotingstekort bedraagt € 7,5 miljoen. De zoekopdracht bedraagt (vooralsnog) € 10 miljoen
	Indien noodzakelijk is gefaseerd invoeren bespreekbaar
	Investeren is bespreekbaar mits de structurele bezuiniging wordt gehaald (via een businesscase)
	Inzet van de reserves doen we alleen indien een gezonde financiële toekomst het toelaat
Personeel	
	Waar nodig, bezuinigen we op taken, niet op medewerkers
	Er vallen geen gedwongen ontslagen (geen garantie op behoud taken, wel op behoud van werk)

Tabel 2.2.2: Kaders, uitgangspunten en randvoorwaarden bezuinigingsproces

3. Financieel meerjarenperspectief 2026 - 2029

3.1 Financieel meerjarenperspectief 2026 -2029

Omschrijving (Bedragen x 1.000)	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Primitief begroot	**-7.183**	**-7.684**	**-8.120**	**-7.741**
Mutaties voor 1e bestuursrapportage 2025	-326	-327	-315	-317
Saldo voor Perspectiefnota	**-7.509**	**-8.011**	**-8.435**	**-8.058**
1e bestuursrapportage 2025	-1.017	-1.523	-1.846	-2.325
Voorstellen nieuw beleid	-3.994	-2.972	-2.086	-1.446
-Waarvan Transformatie	*-2.385*	*-1.326*	*-390*	-
Ontwikkelingen binnen bestaand beleid	-300	-300	-300	-300
Ontwikkelingen uit verbonden partijen	-112	-71	-91	-112
Totaal mutaties excl. reservemutaties	**-5.423**	**-4.866**	**-4.323**	**-4.183**
Reservemutaties (onttrekking)	2.385	1.326	390	-
Saldo na mutaties Perspectiefnota	**-10.547**	**-11.551**	**-12.368**	**-12.241**
Voorstellen bezuinigingen	3.565	4.962	6.033	6.121
Verhogen onroerende zaakbelastingen	2.300	4.948	4.948	4.948
Saldo na bezuiniging en ozb verhoging	**-4.682**	**-1.641**	**-1.387**	**-1.172**
Inzet Algemene reserve	2.402	1.641		
Saldo Perspectiefnota 2026	**-2.280**	**0**	**-1.387**	**-1.172**

Tabel 3.1.1: Financiële samenvatting

Bovenstaande tabel geeft de ontwikkeling van het begrotingssaldo weer. Hieronder wordt allereerst elke regel uit de tabel kort toegelicht.
Na vaststelling van de primitieve begroting zijn enkele afzonderlijke besluiten genomen met financiële effecten.

- Mutaties voor 1e bestuursrapportage 2025: Het gaat dan om onder andere de structurele effecten uit de (gewijzigde) begroting 2025 van verbonden partijen VRU en WIL.

Het saldo voor de Perspectiefnota bedraagt daarmee -/- € 7.509.000 in 2026 oplopend tot -/- € 8.058.000 in 2029. De volgende ontwikkelingen zijn van invloed op dit saldo:

- 1e Bestuursrapportage 2025: Dit zijn de structurele financiële effecten van de bijstellingen die in de eerste bestuursrapportage 2025 zijn opgenomen. In Hoofdstuk 7 worden deze effecten per programma nader toegelicht.
- Voorstellen nieuw beleid: In deze Perspectiefnota zijn enkele voorstellen tot nieuw beleid opgenomen met betrekking tot verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed en het versterken van de organisatie op punten die essentieel zijn voor de woningbouwopgave. Daarnaast zijn in deze regel ook de incidentele budgetten opgenomen die noodzakelijk zijn voor de transformatie (zie hoofdstuk 4). In een extra regel eronder is het totale bedrag benodigd voor de deze transformatie opgenomen. Deze voorstellen hebben geen invloed op het begrotingssaldo, omdat zij uit de Algemene beklemde reserve gedekt worden.
- Ontwikkelingen binnen bestaand beleid: betreft bijstelling van budgetten benodigd voor de uitvoering van bestaand beleid. Deze voorstellen hebben geen effect in 2025 en zijn daarom niet in de regel 1e Bestuursrapportage 2025 opgenomen.
- Ontwikkelingen uit verbonden partijen: Betreft financiële mutaties die zijn aangedragen in de begrotingen 2026 van onze verbonden partijen. De financiële effecten van de begrotingen 2026 van onze verbonden partijen zijn opgenomen in de Perspectiefnota 2026. Deze begrotingen worden apart aan uw raad voorgelegd, zodat hierop een zienswijze gegeven kan worden.
- Reservemutaties: Dit is een totaal van alle voorstellen die gedekt worden uit de beklemde reserve. Het ~~grootste deel van het~~ gehele bedrag is bestemd voor de voorstellen uit Hoofdstuk 4 Transformatie, waarvoor we het jaarrekeningsaldo 2024 aanwenden. ~~Een kleiner deel ter dekking van incidenteel nieuw beleid.~~ Het jaarrekeningsaldo 2024 wordt toegevoegd aan de vrije algemene reserve, met deze onttrekking aan de beklemde reserve blijft het saldo van de algemene reserves min of meer constant.

Bij instemming op al deze ontwikkelingen ontstaat een (voorlopig) saldo Perspectiefnota na mutaties van -/- € 10.547.000 in 2026 oplopend naar -/- € 12.241.000 in 2029. De volgende dekkingsmogelijkheden worden aangedragen:

- Bezuinigingen: In totaal beogen we in 2026 € 3.565.000 te bezuinigingen, oplopend tot € 6.121.000 in 2029. In hoofdstuk 5 worden de individuele bezuinigingsmaatregelen omschreven.
- Verhogen onroerendezaakbelasting: Door het verhogen van de onroerendezaakbelasting willen we een toename van onze baten realiseren ter hoogte van € 2.300.000 in 2026 en € 4.948.000 in 2027 en verder. In hoofdstuk 5.4 is een nadere toelichting gegeven op hoe we deze verhoging van baten uit ozb willen bereiken en wat dit voor Houtenaren betekent.

Bij instemming op deze bezuinigingen en de voorgestelde verhoging van de onroerendezaakbelasting wordt het structureel tekort fors verkleind. In 2026 resteert een tekort van -/- € 4.682.000 dalend naar -/- € 1.172.000 in 2029.

Voorgesteld wordt om in 2026 gebruik te maken van de maximaal mogelijke inzet van de Algemene Reserve ad € 2.402.000, waarna een tekort van -/- € 2.280.000 resteert. In 2027 wordt opnieuw inzet van de Algemene Reserve voorgesteld ter hoogte van € 1.641.000. Dit is voldoende voor een structureel sluitend begrotingsjaar 2027 én minder dan de maximaal mogelijke inzet.

3.2 Ontwikkeling reservepositie

Reserve	Eind	JR24	Toev.	Onttr.	Eind	Toev.	Onttr.	Eind	Toev.	Onttr.	Eind	Toev.	Onttr.	Eind	Toev.	Onttr.	Eind
	2024	2025	2025	2025	2025	2026	2026	2026	2027	2027	2027	2028	2028	2028	2029	2029	2029
Algemene reserve																	
Beklemde algemene reserve	19.020	0	0	1.360	17.660	0	2.635	15.025	0	1.325	13.700	0	390	13.310	0	0	13.310
Concern weerstandsvermogen grondexploitaties	8.556	0	0	0	8.556	0	0	8.556	0	0	8.556	0	0	8.556	0	0	8.556
Vrije algemene reserve	9.119	4.238	-2.200	1.569	9.588	0	2.632	6.957	0	1.871	5.086	0	0	5.086	0	0	5.086
Totaal Algemene reserve	**36.694**	**4.238**	**-2.200**	**2.929**	**35.803**	**0**	**5.267**	**30.537**	**0**	**3.196**	**27.341**	**0**	**390**	**26.951**	**0**	**0**	**26.951**

Tabel 3.2.1: Verloop Algemene Reserve

Tabel 3.2.1 presenteert het verloop van de Algemene Reserve van 2025 tot en met 2029. De Algemene Reserve kan worden onderverdeeld in een vrije en beklemde algemene reserve en het concern weerstandsvermogen grondexploitaties. Uit de tabel blijkt dat er de komende jaren forse onttrekkingen nodig zijn voor dekking van het tekort in 2026 en 2027, en de transformaties essentieel voor het slagen van de benodigde bezuinigingen (zie hoofdstuk 4). In totaal wordt hiervoor in de periode 2025-2029 € 13.291.500 onttrokken aan de vrije en beklemde algemene reserve. Daar staat per saldo een toevoeging van € 3.549.000 vanuit bestemming jaarrekening 2024[1] tegenover (toevoeging saldo € 4.238.000 -/- onttrekking resultaatbestemming € 689.000). De mutaties zijn als volgt onder te verdelen:

[1] Onder voorbehoud van besluitvorming over de jaarstukken 2024

Mutatie Algemene Reserve 2025-2029	Bedrag (x 1.000)
Dekking verwacht tekort 2026 en 2027[2]	-4.043
Dekking Transformatie[3] 2025-2028	-5.036
Primaire begroting 2025: Dekking tekort 2025	-2.200
Overige reeds genomen besluiten	-2.013
Totale Onttrekking 2025-2029	**-13.292**
Toevoeging Jaarrekeningresultaat 2024[4]	4.238
Onttrekking resultaatbestemming'24 in 2025	-689
Totale mutatie Algemene Reserve 2025-2029	**-9.443**

Tabel 3.2.2: Mutatie Algemene Reserve 2025-2029

[2] De geraamde inzet van de Algemene Reserve kan navenant de uitkomsten van de meicirculaire worden verlaagd. Besluitvorming hierover volgt bij de Begrotingsbehandeling in november.
[3] Zie Hoofdstuk 4
[4] Onder voorbehoud van besluitvorming over de jaarstukken 2024

3.3 Financiële ontwikkelingen op (middel)lange termijn

De Perspectiefnota 2026 is een momentopname. We presenteren het saldo op basis van onder andere bijstellingen uit de 1e Bestuursrapportage 2025, nieuw beleidsvoorstellen, bezuinigingen en verhoging van de ozb. Al deze zaken zijn uitgewerkt op basis van de kennis die we nu hebben. Daarnaast voorzien we een groot aantal ontwikkelingen die op (middel)lange termijn invloed gaan hebben op onze gemeente, inwoners én het financieel saldo. Deze presenteren we hieronder, met als doel uw raad te informeren en te helpen bij de integrale besluitvorming. De lijst met ontwikkelingen is onderverdeeld in:

a) Beïnvloedbare ontwikkelingen: Betreft ontwikkelingen die nog ambtelijk voorbereid worden en/of kostenstijgingen waarover uw raad keuzes kunt maken. Over deze ontwikkelingen zal uw raad in de toekomst een besluitvoorstel worden voorgelegd;
b) Niet tot nauwelijks beïnvloedbare ontwikkelingen: Betreft autonome en/of onontkoombare ontwikkelingen en ontwikkelingen die het gevolg zijn van reeds genomen besluiten;
c) Verbonden partijen: ontwikkelingen die we zien en verwachten vanuit onze Verbonden Partijen die nog niet gekwantificeerd zijn óf nog niet ter besluitvorming voor hebben gelegen in bestuur.

a) Beïnvloedbare ontwikkelingen

- Verbouw/renovatie Huis van Houten en gemeentehuis
- CMK – Het Rond
- Kostenverhaal bouwopgaven
- Bouw 2/3 sporthallen (vanuit voorzieningenplanning)
- Diverse ontwikkelingen op het gebied van ICT. (Bijvoorbeeld hogere licentiekosten in verband met vermijden van Amerikaanse clouddiensten en kosten voor inzet van Artificial Intelligence (AI)

b) Niet of nauwelijks beïnvloedbare ontwikkelingen

- Lasten Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024-2043[5]
- Extra wachtgelden wethouders na tussentijdse wisselingen 2024/2025 (mogelijk effect tot en met 2027)

c) Verbonden Partijen

- Veiligheidsregio Utrecht (VRU): Toekomstscenario Basis op Orde
- Werk en Inkomen Lekstroom (WIL): Ontwikkelagenda

[5] Op 11 juli 2024 heeft uw raad ingestemd met het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024-2043. Hiermee is de bestuurlijke basis gelegd voor het vervolgtraject. In dit vervolgtraject worden business cases per voorziening voorgelegd, waarbij o.a. ingegaan wordt op financiering en verdeling van kosten tussen gemeente en schoolbesturen. Op basis hiervan zullen er nog bijstellingen plaatsvinden van het reeds vastgestelde financiële beeld.

4. Transformatie

Inleiding

Ook al moeten we flink bezuinigen, als gemeente staan we voor een aantal uitdagingen. Om die goed aan te pakken, heeft het college vier transformaties opgesteld:

1. Versterken gemeenschap
2. Bouwen mogelijk maken
3. Toekomstbestendige organisatie
4. Voorbereiding financiële verkenningen

In dit hoofdstuk leggen we uit waarom we deze onderwerpen belangrijk vinden, welke doelen we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. Dit vraagt om duidelijke keuzes, die we samen met de gemeenteraad maken. Zo zorgen we ervoor dat Houten een veilige, leefbare en fijne gemeente blijft, nu en in de toekomst.

Om deze veranderingen en de geplande bezuinigingen mogelijk te maken, is een stevige tijdelijke investering nodig. Het geld dat we hiervoor nodig hebben, komt uit de Algemene Reserve. We wenden voor het grootste deel van deze tijdelijke investering het positieve saldo van de jaarrekening 2024 aan. Het benodigde geld is dus al beschikbaar en hoeft niet door onze inwoners extra te worden opgebracht. ~~Daarmee komen de kosten van deze transformatie niet voor rekening van onze inwoners, maar zetten we onze reserve verstandig in.~~

4.1 Versterken Gemeenschap

De gemeente Houten maakt de buurten en het gemeenschapsgevoel sterker. Dat betekent dat inwoners en organisaties meer verantwoordelijkheid krijgen en actief bijdragen aan hun eigen leefomgeving. De Ronde van Houten gaf dit aan. Deze verandering mogelijk maken, vraagt om investeringen in het domein Samenleving en het domein Ruimte. Deze investeringen zijn voorwaardelijk voor het kunnen uitvoeren van de bezuinigingen en voor het verbeteren van de samenwerking met inwoners.

We verdelen deze investeringen onder in drie punten:
-1- Versterken sociale basis
-2- Voorwaarden scheppen; uitvoeringsorganisatie hiervoor op kracht brengen.
-3- Inwoners ondersteunen. We stimuleren inwonersinitiatieven en ondersteunen ontwikkelingen.

4.1.1 Voorwaarden voor het uitvoeren van de bezuinigingen

Versterken sociale basis

Voor de Sociale Koers 2026 – 2029 is het nodig om de beweging te maken van individueel maatwerk (Jeugd en Wmo) naar de sociale basis. Dat is een transformatie met impact waarbij we veel van iedereen vragen. Voorwaardelijk zijn:

a. Maatschappelijke dialoog

We gaan een breed gesprek aan met/in de Houtense samenleving om tot een cultuurverandering te komen. We zullen in gesprek gaan met inwoners (buurtbijeenkomsten ‘karavaan’), een aantal werkbijeenkomsten organiseren (met professionals op diverse thema's), trainingen en intervisie organiseren en een communicatiecampagne opstarten.

b. Versterking Sociale Basis

Wij hebben iedereen nodig om een krachtige en zorgzame samenleving te vormen. Want wij zijn die samenleving. Inwoners zijn vaak binnen meerdere groepen actief. In het eigen huishouden, de buurt of bijvoorbeeld in verenigingen. Er zijn ook organisaties waar inwoners gewoon naar toe kunnen om bijvoorbeeld contact te leggen of ondersteuning te krijgen. Wij noemen dat geheel van groepen de sociale basis.

Als inwoners meer gebruik moeten kunnen maken van de sociale basis moet deze wel compleet en bereikbaar zijn. Wij willen, samen met onze partners, toetsen of onze huidige sociale basis daaraan voldoet. Om vervolgens te bepalen waar aanbod dubbelt, mist en/of ontwikkeld moet worden.

Nr. Bezuiniging	Transformatie (Bedragen x 1.000)	(Medio) 2025	2026	2027	2028	2029
Allen	Maatschappelijke dialoog	-	90	90	90	-
Allen	Versterken Sociale Basis	-	80	60	60	-
	Totaal	**-**	**170**	**150**	**150**	**-**

Voorwaarden scheppen (formatief) (incidenteel)

Implementatie inzet Samenleving

Bij de verdere uitwerking van bezuinigingen is inzet van de organisatie nodig. Vooral bij de thema's Jeugdhulp en leerlingenvervoer. Van de 5 bezuinigingsonderdelen, is voor 3 onderdelen extra inzet nodig (12 uur per project betekent 1 fte) voor de eerste 2 jaren, daarna nog 0,4 fte voor de borging van de aanpak. Bij onderwerpen zoals de Wmo en Werk en Inkomen kunnen we de veranderingen binnen de bestaande werkzaamheden opvangen.

Nr. bezuiniging	Transformatie (Bedragen x 1.000)	Korte toelichting	(Medio) 2025	2026	2027	2028	2029
2.5 t/m 2.9	Jeugdhulp	Implementatie bezuiniging Jeugdhulp (0,8 fte 2026 en 2027; 2028; 0,3 fte)	-	100	100	40	-
2.12	Leerlingen-vervoer	Implementatie nieuwe verordening en beleidsregels (0,4 fte)	-	50	50	-	-
	Totaal		**-**	**150**	**150**	**40**	**-**

Sociaal Team

Delen van het werk worden door het Sociaal Team uitgevoerd; hiervoor is tijdelijk een projectleider nodig voor 3 dagen per week en zal vanuit de groep medewerkers 0,3 fte extra nodig zijn.

Nr. bezuiniging	Transformatie (Bedragen x 1.000)	Korte toelichting	(Medio) 2025	2026	2027	2028	2029
2.1	Sociaal Team	Projectleider bij Sociaal Team (0,6 fte/schaal 10/100.000)). Extra uren medewerkers (0,3 fte schaal 8/50.000).	-	150	150	150	-
	Totaal		-	150	150	150	-

Tijdelijke investering Ruimte

Door anders te gaan kijken naar het gebruik en beheer van onze openbare ruimte kunnen de kosten hiervoor uiteindelijk structureel dalen. Dit vraagt om een proactieve benadering van de inwoners. We willen inwoners niet confronteren, maar meenemen. Daarom willen stellen we tijdelijke investeringen voor. Deze kosten gaan vooral naar extra inzet voor projectleiding en (communicatie)advies.

Nr. bezuiniging	Transformatie (Bedragen x 1.000)	Korte toelichting	(Medio) 2025	2026	2027	2028	2029
Diversen	Infrabeheer en buitendienst	Inzet van een projectleider en communicatieadvies	-	50	50	50	-
	Totaal		**-**	**50**	**50**	**50**	**-**

4.1.2 Stimulans inwonersinitiatieven (Ruimte en Samenleving)

Tijdens de Ronde van Houten hebben inwoners meerdere keren aangegeven dat ze meer zelf willen doen. Houten is al een actieve gemeente waar inwoners zich vaak inzetten voor elkaar. Toch horen we vaak dat initiatiefnemers het lastig vinden om hun idee echt van de grond te krijgen.

Omdat we willen dat inwoners meer zelf kunnen regelen en oppakken, gaat het college deze betrokkenheid tijdelijk verder stimuleren. We willen inwonersinitiatieven de komende jaren op twee manieren ondersteunen.

-1- Door inwoners te helpen bij het nemen van meer verantwoordelijkheid.
-2- Door te zorgen dat inwonersinitiatieven beter aansluiten bij de werkwijze van de gemeente en andersom.

Er zijn veel verschillende soorten inwonersinitiatieven. Denk aan ideeën voor de inrichting of het onderhoud van de buurt en plannen om mensen met elkaar te verbinden. Wij waarderen deze inzet enorm.

Hoe kunnen we inwoners beter ondersteunen?
Extra hulp bij het starten van initiatieven
Voor veel inwoners is het lastig om hun weg te vinden binnen onze gemeentelijke organisatie. Vaak weten ze niet bij wie ze moeten zijn, omdat er verschillende contactpersonen zijn per onderwerp. Dat geldt bijvoorbeeld bij woon(zorg)initiatieven, maar ook bij kleinere ideeën voor de buurt of voor sociale activiteiten. Daarom stellen we voor om bij ‘Van Houten&co’ een extra opbouwmedewerker aan te stellen voor een periode van 2 jaar. Deze persoon helpt inwoners om hun idee verder te brengenen werkt nauw samen met de gebiedsmanager nieuwe stijl (zie hierna). Na die twee jaar is deze inzet niet meer nodig.

Betere samenwerking binnen de gemeente
We willen binnen de gemeente de verschillende functies die met inwoners werken – zoals wijkcoördinator, gebiedsmanager en coördinator inwonersinitiatieven – beter laten samenwerken. Daarom stellen we kwartiermaker gebiedsmanagement aan. Die zorgt ervoor dat de gemeente beter is voorbereid signalen van buiten op te vangen en daar goed op te reageren.

Extra geld voor diverse initiatieven
Er zijn nu al mogelijkheden voor inwoners om zelf een deel van het (groen)onderhoud te doen of eigen ideeën te starten, zoals via het inwonersfonds (dat straks Fonds Houten Samen heet). Op diverse plekken in Houten zijn inwoners nu al op deze manier actief.

Als we echt meer zelfbeheer en bewonersinitiatieven willen stimuleren, is het belangrijk om tijdelijk meer geld beschikbaar te stellen. Dat geld is nodig voor het organiseren van bijeenkomsten, voor materialen, promotie en andere hulpmiddelen.

Wat willen we hiermee bereiken?
1. We sluiten beter aan bij wat inwoners willen. Dat versterkt het gevoel van samenhang en zorgt ervoor dat inwoners zich meer verantwoordelijk voelen voor hun omgeving.

2. Door deze tijdelijke investering kan de gemeente leren hoe we inwonersinitiatieven beter kunnen begeleiden en ondersteunen.

Wat zou dat financieel vragen?

Transformatie **(Bedragen x 1.000)**	**Korte toelichting**	**(Medio) 2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Opbouwmedewerker VH&C	VH&C kan in 2 jaar een impuls geven aan de hulp voor initiatiefnemers.	-	80	80	-	-
Kwartiermaker gebiedsmanagement	1 jaar organisatorische opbouw binnen organisatie.	-	120	-	-	-
Budgetverhoging initiatieven	Voor 2 jaar extra budget ter ondersteuning van initiatieven.	-	75	75	-	-
Totaal		**-**	**275**	**155**	**-**	**-**

4.2 Bouwen mogelijk maken

Wat willen we bereiken?
Houten heeft een geschiedenis van woningbouw, vooral tijdens de Vinex-periode. Het werk van de gemeente was toen voor een groot deel gericht op uitbreiding en groei van Houten. De afdelingen Ruimtelijke Ontwikkeling en Ruimtelijke Projecten werden/worden hiervoor grotendeels betaald uit de grondexploitatie (GREX) en verschillende reserves. Maar nu de Vinex-opgave bijna is afgerond, is er bezuinigd op de organisatie en zijn de middelen hiervoor afgebouwd. Er is niet geïnvesteerd in uitbreiding van de organisatie, terwijl de gemeente juist groeide en er meer inwoners en grondgebied zijn bijgekomen.

Na Vinex verandert onze focus. De gemeente moet zich nu meer richten op het onderhoud van bestaande wijken en op maatschappelijke vraagstukken. Daarnaast hebben we de ambitie om tot 2040 4750 extra woningen te bouwen. We richten ons vooral op groepen waarvoor er nu te weinig woningen zijn: starters, ouderen en andere 1- en 2-persoonshuishoudens.

De eerste 2000 woningen willen we bouwen in het CMK-gebied. Dit vraagt om het ombouwen van kantoren naar woningen, het bouwen in hogere dichtheid en het verbeteren van de openbare ruimte, passend bij een woonwijk. Houten wil dat deze nieuwe wijken groen blijven en dat er gemeenschappen ontstaan, niet alleen stapels woningen. Omdat de gemeente weinig eigen grond heeft, is het financieel en organisatorisch een complexe opgave. Subsidies van andere overheden zijn nodig, vaak met verplichte cofinanciering.

Ons doel is om, boven op de bestaande woningbouwplannen, elk jaar zo'n 300 extra woningen mogelijk te maken. De komende jaren gebeurt dat vooral in het CMK gebied. De rest (2750 woningen) willen we bouwen in Houten Oost. Zonder een impuls is het niet mogelijk de organisatie op te starten die nodig is om woningen te realiseren in lijn met de vastgestelde CMK-visie. Uiteindelijk is het de bedoeling om het begeleiden van woningbouwprojecten binnen het CMK te dekken met projectfinanciering.

Wat gaan we ervoor doen?

We verbeteren het projectmatig werken
We gaan projecten beter aansturen op tijd, geld, mensen en betrokkenheid van inwoners. Dit sluit aan bij onze plannen voor een toekomstbestendige organisatie. We zorgen voor duidelijke taken en rollen voor de gemeenteraad, het college, ambtenaren en initiatiefnemers.

Portfoliomanagement: keuzes maken in wat wél en wat niet kan
We brengen onze ambities beter in balans met het geld en de mensen die we beschikbaar hebben. We maken duidelijke regels en een afwegingsproces, zodat we vooraf kunnen bepalen welke plannen haalbaar zijn. Daarnaast richten we een proces van prioritering in om naast de wenselijkheid van initiatieven ook de afweging te maken of voor een initiatief voldoende menskracht en financiën beschikbaar zijn. Hierbij zoeken we aansluiting bij de werkprocessen in het kader van de Omgevingswet.

Sterkere toetsende rol van de gemeente
We willen binnen de Rondweg 2000 woningen bouwen, maar de gemeente bezit daar weinig grond. Daarom zijn we steeds meer afhankelijk van marktpartijen voor woningbouwinitiatieven. Als gemeente stellen we de ruimtelijke regels vast, maar ontwikkelaars komen met concrete bouwplannen. De gemeente komt hierdoor meer in een toetsende rol. We willen ons meer richten op het toetsen van plannen en het goed begeleiden van het proces.

Beter sturen op financiën
De financiering van nieuwe bouwprojecten wordt moeilijker omdat de GREX wordt afgebouwd. We willen gemeentelijke kosten en investeringen zo goed mogelijk dekken via subsidies van andere overheden en bijdragen van ontwikkelaars. Hiervoor is een goede samenwerking met overheden en marktpartijen nodig.

Wat is daarvoor nodig?
Doordat de gemeenteraad de visie op het CMK-gebied heeft goedgekeurd, hebben we – om het bouwen van 300 woningen per jaar mogelijk te maken – extra inzet nodig. We stellen voor om de komende jaren (medio 2025-2027) het volgende te doen:

- Een ontwikkelmanager inhuren om het proces in het CMK-gebied aan te sturen;
- Een financieel strateeg of planeconoom inhuren om de geldstromen goed te organiseren;

- Een procesbegeleider inhuren om het traject van initiatief tot uitvoering goed te begeleiden, en om te helpen bij het maken van keuzes.

Transformatie (Bedragen x 1.000)	Korte toelichting	(Medio) 2025	2026	2027	2028	2029
Inhuur ontwikkelmanager, financieel strateeg/planeconoom en procesbegeleider	Benodigd om een impuls te geven aan het organiseren en financiering van de ontwikkelingen in het CMK-gebied vanuit onze nieuwe rolopvatting	375	750	375	-	-
Totaal		**375**	**750**	**375**	**-**	**-**

4.3 Toekomstbestendige organisatie

Wat willen we bereiken?

De gemeente Houten streeft naar een toekomstbestendige organisatie die effectief inspeelt op de behoeften van haar inwoners en organisaties. Dit vereist een wendbare, weerbare en goed samenwerkende gemeentelijke organisatie die zowel intern als extern zichtbaar en dienstbaar is. Om deze ambitie te realiseren, is een stevige stap voorwaarts noodzakelijk. De ontwikkelingen van de laatste tijd in onze organisatie, maar ook in de wereld om ons heen, maken dit duidelijk. De aanbevelingen vanuit het integriteitsonderzoek, de opmerkingen van de ARC en de accountant, en de analyse door onze nieuwe directie onderstrepen dit. Er is werk aan de winkel!

We werken daarom aan de toekomstbestendigheid van een meer zelfbewuste en wendbare organisatie. Een organisatie die goed inspeelt op wat het bestuur en de samenleving van haar vragen. Waar medewerkers iedere dag met trots samenwerken aan een mooier Houten in een goed evenwicht tussen beschikbare menskracht en (schaarse) financiën. Een organisatie met een gezonde stevigheid en met gevoel voor de bestuurlijke context.

Indicatoren:
- Extern: hogere klanttevredenheid bij inwoners, raad en stakeholders, met focus op klantbeleving, partnerschap, responsiviteit en rolzuiverheid.
- Intern: hogere medewerkerstevredenheid dan bij de vorige meting, met focus op interne samenwerking, communicatie, omgangsvormen, beheersing van werkdruk, trots, gezonde en veilige werkomgeving, en gelijk of lager ziekteverzuim dan gemiddeld.
- Vergelijkend: beter dan gemiddeld scorend op relevante gemeentelijke benchmarks in onze grootteklasse, met focus op doeltreffendheid en doelmatigheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken via verschillende, met elkaar samenhangende sporen aan de ontwikkeling van de organisatie. Dit doen we niet via grootschalige reorganisaties of uitgebreide plannen van aanpak, maar door het te doen en gaandeweg, al lerend, te ontdekken wat binnen de gegeven kaders de beste manier van werken is. De ontwikkeling richt zich daarbij veelal op het experimenteren met nieuwe werkwijzen en het aanleren van nieuwe vaardigheden. We pakken dit systematisch aan en organiseren daarbij goede begeleiding en evaluatie om een en ander in te bedden en te borgen.

Waar richten we ons de komende tijd specifiek op?

1. **Versterken van ambtelijke sturing en planmatig werken**
   Om onze ambities beter in evenwicht te brengen en te houden met de beschikbare menskracht en financiën, werken we aan een realistisch verwachtingspatroon. Heldere sturingslijnen, prioriteren en planmatig werken (met behulp van portfoliomanagement) helpen daarbij. Het versterken van de interne communicatie via formele kanalen behoort hier ook toe.
2. **Versterken van de taak- en rolverdeling tussen raad, college, directieteam, management en overige medewerkers**
   Bij het werken in een politieke omgeving moet ruimte zijn voor ambtelijk vakmanschap én oog voor de politieke turbulentie. Juist in die turbulentie is rolvastheid cruciaal. Dit zal bijdragen aan het herstel en de verbetering van de samenwerking tussen bestuur en organisatie.
3. **Kortcyclisch werken binnen kleinere teams**
   Kleinere teams werken effectiever samen. Binnen onze huidige grote teams vormen we daarom kleinere ‘thuisteams’, die gaan werken met kort-cyclische teamplannen en weekstarts. Hiermee

versterken we de onderlinge samenwerking en stimuleren we persoonlijk leiderschap. De gezamenlijke én individuele bijdrage aan het grote geheel wordt zichtbaar, wat goede resultaten bevordert.

4. **Versterken van het imago van Houten als betrouwbare werkgever**
   We zorgen ervoor dat de gemeente Houten een organisatie is waar medewerkers trots op zijn. Een organisatie waar oog is voor elkaar, voor elkaars vakmanschap en waar sprake is van een veilige werkomgeving waarin het prettig werken is. Het nemen van verantwoordelijkheid en het inbrengen van een gezonde dosis lef worden gewaardeerd, evenals eigenheid en diversiteit. Ruimte krijgen en nemen voor ontwikkeling vinden we heel normaal.
5. **Verbeteren van de bedrijfsvoering en dienstverlening**
   Via de uitvoering van het verbeterplan Voor Elkaar! werken we aan de doorontwikkeling van onze bedrijfsvoering en dienstverlening. De ondersteuning en advisering vanuit de bedrijfsvoering moet duidelijker, doelgerichter, efficiënter, integraler en professioneler. Langs vier bouwstenen pakken we dit op een gestructureerde wijze aan, zodat we doen én afmaken. Dit zal een verdere positieve uitwerking hebben op onze dienstverlening.
6. **Zichtbaarheid en betrokkenheid in de samenleving**
   Meer dan in het verleden zijn we als organisatie zichtbaar en aanspreekbaar in de samenleving. Door actief in gesprek te gaan over onze dienstverlening, ambities en plannen, weten we wat er in de samenleving speelt en geven we een impuls aan bewonersparticipatie. Met onze externe communicatie ondersteunen we dat. Daarnaast stimuleren we onze medewerkers zich actief als vrijwilliger in te zetten voor de samenleving, zowel individueel als collectief.

Deze ontwikkeling speelt zich af in een context van forse bezuinigingen. De implementatie van zo'n bezuinigingspakket vraagt capaciteit en in sommige gevallen specifieke expertise. De invulling vergt ook op onderdelen een koerswijziging, een andere benadering vanuit de organisatie dan voorheen. Ook dat nemen we mee in onze organisatieontwikkeling.

Wat is daarvoor nodig?
De directie pakt het eigenaarschap van deze zowel ambitieuze als noodzakelijke organisatieontwikkeling zelf op. Het is onze inzet dat we deze zoveel als mogelijk met eigen mensen vormgeven en hierbij gericht en op tijdelijke basis expertise en menskracht van buiten betrekken. Daarnaast zal het soms nodig zijn om collega's vrij te spelen om een bijdrage te leveren aan ontwikkeling en hen te kunnen vervangen op het reguliere werk. Het regieteam Organisatieontwikkeling coördineert een en ander, aangestuurd door de gemeentesecretaris.

Wat hebben we nodig om deze doelen waar te maken?

- Een compacte groep collega's met kwaliteiten op het gebied van organisatieadvies, communicatie, leren en ontwikkelen. Deze groep neemt niet over, maar helpt anderen te leren en ontwikkelen, het anders te doen.
- We vragen inzet van alle medewerkers. Zij besteden hier 5 tot 10% van hun tijd aan. Deze tijd is al bedoeld voor organisatieontwikkeling, persoonlijke ontwikkeling en overleg. Daarnaast werken we met een netwerk van collega's dat op een flexibele manier bijdraagt ('flexibele schil'). Deze collega's helpen af en toe mee of worden ingezet als dat nodig is.
- De totale investering is1.500.000 euro, verspreid over drie jaar (gemiddeld 500.000 euro extra per jaar), van medio 2025 tot medio 2027. We gebruiken daarnaast ook bestaande budgetten, zoals het opleidingsbudget. We stellen voor om een aparte reserve Organisatieontwikkeling aan te maken. Hieraan is een bestedingsmandaat verbonden. Dit maakt het makkelijker om het geld flexibel in te zetten en om bedragen tussen jaren te verschuiven.

Transformatie (Bedragen x 1.000)	**Korte toelichting**	**(Medio) 2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Toekomstbestendige organisatie	O.a. Projectleiding, training en opleiding, begeleiding en coaching, Trainee-/talentenprogramma.	410	790	296	-	-
Totaal		**410**	**790**	**296**	**-**	**-**

4.4 Voorbereiding financiële verkenningen

In aanloop naar de verkiezingen van 2026 is het belangrijk dat we een volledig financieel overzicht hebben. In de Perspectiefnota en de Begroting geven we steeds beter aan wat de ontwikkelingen in de programmabegroting zijn. Toch weten we op dit moment nog niet alles of zijn sommige gegevens nog niet precies genoeg.

Een volledig beeld ontstaat pas als we goed weten wat de investeringsbehoefte van de gemeente Houten is. Dat geldt vooral voor de lange termijn, bijvoorbeeld voor het beheer van de openbare ruimte. We hebben meer duidelijkheid nodig over wanneer investeringen starten, hoe we deze willen financieren en wanneer ze worden uitgevoerd.

Als we dit goed in beeld hebben, kunnen we vervolgstappen zetten om tot een volledig financieel overzicht te komen. Het gaat dan om investeringen voor het Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP), de (ver)bouw van het Huis van Houten en het gemeentehuis, noodzakelijke investeringen in de grondexploitatie (Grex) en andere bouwprojecten en kleinere investeringen.

Met dit inzicht wordt ook duidelijk wat er nodig is om de meerjarenbegroting sluitend te krijgen en te houden. Zo kunnen we ons ook voorbereiden op een mogelijke volgende bezuinigingsronde.

Voor dit traject hebben we een financieel strateeg of projectleider nodig en huren we een ingenieursbureau in. Zij brengen alles in kaart, helpen de teams om de juiste informatie aan te leveren en maken voorstellen voor een meerjarenbegroting die sluitend is. Om een strateeg of projectleider en een ingenieursbureau te kunnen inhuren is een eenmalige investering nodig van € 150.000 euro in 2025 en € 50.000 in 2026.

Transformatie (Bedragen x 1.000)	**Korte toelichting**	**(Medio) 2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Aangescherpt financieel meerjarig perspectief	Inzet op m.n. een volledig doorgerekend en zo realistisch mogelijke investeringsplanning en adviezen voor het krijgen en behouden van een structureel sluitende begroting. Dient gereed te zijn bij de start van de formatie van een nieuw college na de verkiezingen	150	50	-	-	-
Totaal		**150**	**50**	**-**	**-**	**-**

4.5 Resumé

De gemeente Houten maakt een belangrijke verandering door. We willen een sterkere gemeenschap worden, waarin inwoners meer verantwoordelijkheid nemen voor verschillende onderdelen van de samenleving. Tegelijkertijd zorgen de huidige ontwikkelingen ervoor dat we onze manier van werken moeten aanpassen. Dat is nodig om bijvoorbeeld de doelen voor woningbouw nu en in de toekomst te kunnen blijven halen.

Om deze veranderingen en de geplande bezuinigingen mogelijk te maken, is een stevige tijdelijke investering nodig. De onderstaande tabel laat zien waar deze investering uit bestaat.

N.b. Het geld dat we hiervoor nodig hebben, komt uit de algemene reserve. We wenden voor het grootste deel van de benodigde transformatiebudgetten het positieve saldo van de jaarrekening 2024 aan.

Transformatie (Bedragen x 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal
Versterken gemeenschap - bezuinigingen mogelijk maken	-	520	500	390	-	**1.410**
Versterken gemeenschap - inwonersinitiatieven	-	275	155	-	-	**430**
Bouwen mogelijk maken	375	750	375	-	-	**1.500**
Toekomstbestendige organisatie	410	790	296	-	-	**1.496**
Voorbereiding financiële verkenningen	150	50	-	-	-	**200**
Totaal	**935**	**2.385**	**1.326**	**390**	**-**	**5.036**

5. Bezuinigingen

Inleiding

De gemeente Houten moet fors bezuinigen om de begroting structureel sluitend te maken. De gemeenteraad heeft daarom opdracht gegeven om een pakket met bezuinigingsmaatregelen op te stellen. Daarbij is ook gevraagd om de inwoners van Houten hierbij te betrekken. Deze opdracht is uitgewerkt in het project Ronde van Houten. De gemeenteraad is via verschillende raadsinformatiebrieven en bijeenkomsten steeds geïnformeerd en betrokken bij het proces. In dit hoofdstuk presenteren we de uitkomsten van het project.

Het hoofdstuk is verdeeld in vijf paragrafen: Samen leven, Ruimte, Bedrijfsvoering, Financiële maatregelen en een Resumé. Dit zijn de sporen waarlangs de bezuinigingen zijn uitgewerkt. In iedere paragraaf geven we eerst een algemene toelichting op de gemaakte keuzes tijdens het proces. Daarna volgt een overzicht van de bezuinigingsmaatregelen. Aan het eind van elke paragraaf staat een tabel met de verwachte opbrengst van de maatregelen. In bijlage 1 ("Reservelijst bezuinigingsvoorstellen") staat een overzicht van bezuinigingsvoorstellen die wel mogelijk zijn, maar niet ambtelijk geadviseerd worden.

5.1 Samen leven

De hoogte van de bezuinigingen in het sociaal domein maakt het noodzakelijk om duidelijke keuzes te maken. Het is niet meer mogelijk om met de kaasschaafmethode tot voldoende resultaat te komen. Er is een andere manier van werken nodig, die leidt tot structureel minder uitgaven.

5.1.1 Sociale Koers als uitgangspunt

Voor de bezuinigingsvoorstellen in het onderdeel Samen Leven is de Sociale Koers 2026-2029 als uitgangspunt gebruikt. Het opstellen van beide stukken liep parallel zodat ze goed op elkaar aansluiten.

In de Sociale Koers staan drie thema's centraal die sterk met elkaar samenhangen. Ze vormden een leidraad bij de zoektocht naar bezuinigingen en zijn tijdens de Ronde van Houten ook expliciet benoemd:

- Een sterke sociale basis maakt Houten sterker en zorgt ervoor dat minder maatwerk nodig is.
- We blijven passende ondersteuning bieden als het nodig is.
- We vragen sterke schouders om meer te dragen.

Vanuit de ronde van Houten zijn deze uitgangspunten ook expliciet benoemd.

De Sociale Koers beschrijft hoe we, waar dat mogelijk is, de verschuiving maken van individueel maatwerk naar ondersteuning vanuit de sociale basis. Dit betekent dat we vaker kiezen voor andere vormen van hulp: bijvoorbeeld van individuele naar gezamenlijke ondersteuning, een meer sobere vorm, meer preventie en scherpere toegangseisen.

Om dit goed te laten werken moeten we de sociale basis versterken. Zo zorgen we ervoor dat mensen die geen gebruik meer kunnen maken van individueel maatwerk toch passende ondersteuning krijgen - alleen op een andere manier georganiseerd. Vanuit deze strategie zijn de bezuinigingsvoorstellen tot stand gekomen. We bezuinigen niet alleen, maar investeren ook in een stevige basis richting de toekomst van onze Houtense inwoners.

5.1.2 Drie type bezuinigingsvoorstellen

De opdracht was om minimaal € 3 miljoen euro te bezuinigen, met ruimte om dit te laten oplopen tot € 4 miljoen euro, zodat er keuzes gemaakt kunnen worden. De voorgestelde bezuinigingen zijn verdeeld in drie groepen. De laatste twee sluiten aan bij de richting die is gekozen in de Sociale Koers.

a. Reëler begroten

Er is, net als bij andere thema's, eerst onderzocht of we reëler kunnen begroten.

b. Minder kosten maatwerk

Daarnaast is gekeken naar de mogelijkheid om de kosten voor in te zetten zorg (maatwerk Jeugdhulp, Wmo en Participatiewet) te verminderen. Maar vanwege de vele wettelijke verplichtingen en eisen vanuit de gemeenschappelijke regelingen is de bewegingsruimte beperkt. Gezien onze visie voor de toekomst hebben we daarbinnen sterk gezocht naar een verschuiving naar de sociale basis. Hiervoor is samenwerking nodig met zorgaanbieders, het sociaal team en andere partners.

c. Besparen op sociale basis

Ook binnen het werkveld van de sociale basis is gezocht naar mogelijkheden om te besparen. Dit is lastig, want juist hier ligt de focus van de Sociale Koers. Toch is gekeken of, op basis van de inhoud van

de Sociale Koers, keuzes gemaakt kunnen worden. Bijvoorbeeld bij het verlenen van subsidies. Hierbij is het principe gevolgd dat mensen met ‘sterke schouders’ meer kunnen bijdragen.

5.1.3 Toelichting op de bezuinigingsvoorstellen van Samen Leven

Hieronder zijn de voorgestelde bezuinigingen toegelicht.

a. Reëel begroten

S.1 Anders begroten budget individuele begeleiding

In de huidige begroting is een stijging van 150.000 euro voor Wmo-voorzieningen opgenomen. Dat is een reële stijging doordat meer mensen van Beschermd Wonen naar een reguliere woning gaan. Voor deze stijging van de kosten is echter een apart Rijksbudget beschikbaar: de middelen in het kader van het Uitvoeringsplan Naar een Beschermd Thuis.
Met de verschuiving van het budget vanuit Maatschappelijke opvang en beschermd wonen (MOBW) naar individuele begeleiding Wmo kan het Wmo-budget voor individuele begeleiding met 150.000 euro worden verlaagd.
De werkelijke stijging van kosten bij de Wmo door Beschermd Wonen is niet te voorzien. Dit zal in de komende jaren worden gevolgd. De hoogte van lokaal maatwerk per jaar is niet bekend, maar op dit moment is er voldoende ruimte in het budget.
De rijksmiddelen voor MOBW zijn toegezegd tot 2028. We verwachten dat deze middelen ook daarna beschikbaar blijven.

	2026	2027	2028	2029
Individuele begeleiding Wmo	150	150	150	150

S.2 Afbouwen subsidie Samen Veilig

Bij het afsluiten van het contract met Samen Veilig Midden-Nederland (SVMN) voor de periode 2019 tot en met 2025, is ook een vorm van ondersteuning ingekocht die ‘drang’ wordt genoemd.
In 2023 werd duidelijk dat deze ‘drang’-maatregelen geen wettelijke basis hebben. Daardoor kregen zij steeds meer kritiek en waren zij gevoelig voor klachten en bezwaar. Daarnaast werd de norm voor het aantal zaken per medewerker in de jeugdbescherming verlaagd. Door deze ontwikkelingen is SVMN sneller gestopt met het aanbieden van drang en zijn deze taken overgenomen door het Lokale Team. Daarom stellen we voor om bij de nieuwe aanbesteding van Samen Veilig voor de periode 2026-2030 geen ‘drang’ meer op te nemen.

	2026	2027	2028	2029
Afbouwen subsidie Samen Veilig	100	100	100	100

S.3 Hercontracteren leerlingenvervoer

Door de nieuwe inkoop van leerlingenvervoer lijken de uitgaven te dalen. Bij een nieuwe inkoop is het vaak zo dat het even duurt voordat duidelijk is wat de financiële gevolgen precies zijn. Dit jaar moet blijken of het verwachte voordeel echt behaald wordt of dat het voordeel misschien nog groter is. De voorgestelde verlaging van het budget is een voorzichtige inschatting.

	2026	2027	2028	2029
Verlagen budget leerlingenvervoer	120	120	120	120

S.4 Afstoten huisvestingslasten voormalige Bengelbongerd

Een aantal partijen maakt sinds 2017 kosteloos gebruik van het gebouw van de voormalige basisschool de Bengelbongerd. De gemeente betaalt de huisvestingskosten, die onderdeel zijn van de onderwijsbegroting. Deze situatie is niet langer houdbaar omdat we bij het verhuren van gemeentelijk vastgoed in de regel een kostprijs dekkende huur vragen. Daarnaast is de huisvesting tijdelijk omdat de locatie aan de Dijkhoeve in de toekomst voor andere doelen gebruikt gaat worden. Daarom hoeven we de huisvestingslasten niet meer in stand te houden.

	2026	2027	2028	2029
Afstoten huisvestingslasten Bengelbongerd	-	16	39	39.

S.5 Invoeren dalurentarief binnensportlocaties

Uit de verhuuradministratie blijkt dat er op de volgende tijden weinig wordt verhuurd in de sporthallen en gymzalen:

- Alle dagen van de week van 22.00-23.00 uur
- Maandag t/m vrijdag van 15.00-17.00 uur
- Zondag van 19.00 tot 23.00 uur

Ook wordt er op zondagen weinig gebruik gemaakt van de sportparken.
Om deze uren beter te benutten en aantrekkelijker te maken, stellen we voor een dalurentarief in te voeren. Dit zou de verhuurbaarheid van deze tijdvakken kunnen verbeteren en zorgen voor een efficiënter gebruik van de beschikbare ruimtes.
Uitgaande van 14.944 daluren waarbij 3% van de daluren gehuurd gaat worden tegen een korting van 25% op de huidige tarieven door de invoering van het dalurentarief, zouden we gemiddeld uitkomen op een extra omzet van 8.000 euro per jaar.

	2026	2027	2028	2029
Invoeren dalurentarief	8	8	8	8

S.6 Reëler begroten bijdrage Sociale Werkvoorziening (SW)

De gemeente Houten werkt samen met UW-bedrijven en de begeleidingskosten zijn minder dan het nu gereserveerde bedrag. Het resterende bedrag, na de voorgestelde bezuiniging, is voldoende voor begeleiding en investeren in lokale infrastructuur en bedrijven die mensen met een indicatie ‘beschut werk’ naar werk willen begeleiden. We verwachten dat de kosten vanaf 2028 voor deze doelgroep hoger zijn, maar we kunnen dan beschikken over een extra vergoeding van het Rijk (impuls-budget).

	2026	2027	2028	2029
Verlagen SW bijdrage	90	90	90	90

S.7 Scherper begroten bijdrage Houtense Werktafel

Voor de arbeidsontwikkelingsactiviteiten zijn meerdere budgetten beschikbaar. Met de opgave die er ligt kunnen we het budget licht verlagen met 50.000. We kunnen dan toch blijven voldoen aan de opdracht om meer mensen naar werk te begeleiden.

	2026	2027	2028	2029
Verlagen bijdrage Houtense Werktafel	-	50	50	50

S.8 Overige

Ook op andere vlakken is gekeken waar nog mogelijkheden zijn voor bezuinigingen zonder gevolgen voor inwoners. Dit is een verzameling van kleinere posten.

	2026	2027	2028	2029
Diverse kleine posten	95	95	95	82

b. Minder kosten maatwerk

S.9 Anders omgaan met aantal uren huishoudelijke ondersteuning

We stellen voor om voortaan standaard 150 minuten huishoudelijke ondersteuning per twee weken te bieden. Tot nu toe werd een indicatie gegeven van 110 tot 125 minuten per week. Deze verandering sluit aan bij de landelijke richtlijnen en zou gelden voor ongeveer 70% van de cliënten. Voor de zorgaanbieders is dit een goed uitvoerbare keuze. Voor cliënten betekent het een versobering. We willen dit stap voor stap invoeren. Eerst voor alle nieuwe cliënten (ongeveer 190 per jaar), daarna voor cliënten die een verlenging aanvragen.

	2026	2027	2028	2029
Verlagen aantal uren huishoudelijke ondersteuning	219	475	650	650

S.10 Scootmobielpool als algemene voorziening

Het aantal scootmobielen neemt toe, onder andere door de vergrijzing. In wooncomplexen leidt dit tot problemen met het stallen van scootmobielen en de brandonveiligheid neemt toe. Ook blijkt dat veel

scootmobielen weinig worden gebruikt. Door scootmobielen te delen, kunnen we meerdere problemen tegelijk aanpakken.
Bewoners van een wooncomplex krijgen daarom in principe geen eigen scootmobiel meer via de Wmo. Zij kunnen bij incidenteel gebruik een scootmobiel uit de pool gebruiken. Alleen als delen niet mogelijk is, bijvoorbeeld door intensief gebruik of als iemand een aangepaste scootmobiel nodig heeft, maken we een uitzondering.
We verwachten dat het aantal deelscootmobielen jaarlijks toeneemt: 50 in 2026 oplopend tot 150 in 2028 en 2029.

	2026	2027	2028	2029
Scootmobielpool als algemene voorziening	16	32	48	48

S.11 Recreatieve activering als algemene voorziening
We willen de huidige maatwerkvoorziening ‘begeleiding/dagbesteding Wmo’ omzetten naar laagdrempelige activiteiten in de eigen buurt. Deze activiteiten vinden plaats dichtbij huis, zonder dat daar een indicatie voor nodig is, en sluiten aan bij de interesses, talenten en behoeften van de persoon. In de regio Lekstroom gaan we dit voorbereiden naar voorbeeld van Nieuwegein dat al met deze aanpak is gestart. De verwachte besparing is gemiddeld € 625 per cliënt. De huidige kosten zijn gemiddeld € 4.900 per cliënt. We verwachten dat we voor 100 cliënten recreatieve activering kunnen aanbieden, wat neerkomt op een totale besparing van € 62.500.

	2026	2027	2028	2029
Recreatieve activering als algemene voorziening	30	45	63	63

S.12 Verlaging maatwerk GGD
Door het stoppen van een aantal projecten bij de GGD waarvoor financiering afloopt, het terugbrengen van capaciteit naar het niveau van de basisfinanciering en het zelf uitvoeren van taken die nu bij de GGD belegd zijn, verwachten we € 70.000 euro per jaar te kunnen besparen. Concreet gaat het om de volgende producten: MAB (Meld en adviespunt bezorgd), Projectmanagement Gezondheidsbevordering (Gezonde school), Advies en onderzoek, MAZL, Versterking kennis en adviesfunctie (intensivering maatwerk), Lokale project coördinatie ketenaanpak valpreventie en Voorzorg. De taken worden of zijn bij andere partijen belegd.

Let op: *deze bezuiniging is reeds verwerkt in de Begroting 2026 van de GGDrU. De financiële vertaling in de Houtense begroting vindt daarom plaats bij de besluitvorming over de begroting 2026 van de GGDrU.*

	2026	2027	2028	2029
Verlaging maatwerk GGD	70	70	70	70

S.13 Aanpak jeugdhulp bij complexe scheidingen
Omdat er een sterk verband is tussen complexe scheidingen en het gebruik van jeugdhulp, versterken we de bestaande aanpak om complexe scheidingen te voorkomen. Waar nodig breiden we die uit. Voorbeelden hiervan zijn de Stiefacademie, Ouders voor Elkaar, Villa Pinedo en KIES-trainingen.

Daarnaast investeren we in een meer eenduidige werkwijze. We willen dat ouders bij complexe scheidingen eerst zelf verantwoordelijkheid nemen, voordat zij jeugdhulp inschakelen.

Ons doel is om in vier jaar tijd het gebruik van ambulante jeugdhulp door kinderen van gescheiden ouders met 10% te verlagen. Op dit moment gaat het om gemiddeld 250 kinderen per jaar. We streven naar een daling van 25 kinderen.

N.B: bij de voorstellen rondom Jeugd is het uitgangspunt dat ‘sterke schouders meer dragen’. We verwachten dat inwoners en de samenleving meer zelf proberen op te lossen en het gewone leven wordt versterkt.

	2026	2027	2028	2029
Aanpak Jeugdhulp i.r.t. complexe scheidingen	28	55	83	115

S.14 Aanpak thuiszitters

We willen actief inzetten op het voorkomen van thuiszitters en het verminderen van het aantal kinderen dat langdurig thuiszit. Dit doen we in samenwerking met partners in het onderwijs, zoals scholen en Samenwerkingsverbanden (SWV). Ook willen we de kosten eerlijker verdelen tussen de gemeente en het onderwijs, zodat er minder druk ligt op de Jeugdhulp. Op dit moment zijn bij het Sociaal Team Houten 55 thuiszitters bekend. Ook landelijk zien we dat het aantal thuiszitters toeneemt. Daarom pakken we dit probleem aan op drie manieren:

1. Beter signaleren en preventief hulp bieden aan zogenoemde at-risk leerlingen
2. Handhaven van aanvraag jeugdhulp op school a.d.h.v. de Wegwijzer Onderwijs-Zorgmatrix
3. Maximeren individuele begeleiding van thuiszitters

We verwachten dat hierdoor minder thuiszitters gebruik zullen maken van Jeugdhulp.

	2026	2027	2028	2029
Aanpak thuiszitters	38	75	113	150

S.15 Inperken reikwijdte verordening Jeugd

Sinds de invoering van de Jeugdwet hebben gemeenten soms meer verantwoordelijkheden op zich genomen dan bedoeld was. Ook verwachten inwoners steeds meer van de gemeente en weten zij beter waar ze recht op denken te hebben. Daarom is het nodig opnieuw kritisch te kijken naar wat wel en niet onder jeugdhulp valt. In de verordening en beleidsregels moeten we duidelijker afbakenen: wat is jeugdhulp, en wat valt onder eigen verantwoordelijkheid of andere algemene voorzieningen? Dit betekent dat we kritischer gaan indiceren, waardoor er minder voorzieningen worden toegekend. We richten ons op het verminderen van vaktherapie, het beperken van het aantal uren dat zorgaanbieders inzetten en op sterker contractmanagement. Dit zorgt voor lagere kosten bij een aantal producten van jeugdhulp.

	2026	2027	2028	2029
Inperken reikwijdte Jeugdhulp	-	45	90	135

S.16 Afschalen inzet Jeugd GGZ

Door actief samen te werken met huisartsen dringen we specialistische zorg terug en maken we meer gebruik van basiszorg en algemene voorzieningen (sociale basis). De kosten voor SGGZ zijn in een jaar tijd met bijna € 500.000 euro toegenomen (in 2024: € 3,2 miljoen euro). De huisarts is de grootste verwijzer naar de specialistische jeugd GGZ.

	2026	2027	2028	2029
Afschalen inzet Jeugd GGZ	30	60	90	120

S.17 Afschalen inzet Jeugd begeleiding

We willen begeleiding stapsgewijs afbouwen naar lichtere vormen. Dit kan binnen dezelfde aanbieder; in samenwerking met een andere aanbieder of door over te dragen naar het Sociaal Team. Ook wil het Sociaal Team zelf begeleiding vaker afschalen naar voorliggende voorzieningen. Daarnaast sturen we op het beperken van het aantal uren begeleiding en van geprotocolleerde methodieken. Het Sociaal Team krijgt hierbij ondersteuning via contractmanagement. Het aantal cliënten blijft de laatste jaren stabiel, maar de gemiddelde kosten stijgen. In 2024 bedragen de kosten voor begeleiding ruim € 3.2 miljoen euro, een stijging van € 1,1 miljoen euro (12%) ten opzichte van 2023.

	2026	2027	2028	2029
Afschalen inzet Jeugd begeleiding	30	60	90	95

S.18 Meer mensen vanuit Participatiewet naar werk begeleiden

Doordat meer mensen aan het werk gaan, geven we minder uit aan uitkeringen vanuit het BUIG-budget. Om het huidige tekort op dit budget te verkleinen, zijn er vanuit WIL en De Houtense Werktafel verschillende projecten gestart.

We zetten in op:

- Meer ondersteuning voor inwoners die parttime kunnen werken (5 inwoners)
- Meer inzet op economische participatie, zoals vrijwilligerswerk of werk met behoud van uitkering (10 inwoners)

	2026	2027	2028	2029
Verminderen uitgaven uitkeringen Participatiewet	200	200	300	300

S.19 Minimaregelingen harmoniseren en werkprocessen verbeteren

We verwachten dat we kosten kunnen besparen op de bijzondere bijstand, de collectieve zorgverzekering voor minima en de Individuele Inkomenstoeslag door een andere aanpak. We onderzoeken hoe we dit kunnen doen, bijvoorbeeld door regelingen beter op elkaar af te stemmen (harmonisatie) en werkprocessen te verbeteren. Het doel is om de uitvoerings- en regelingskosten te verlagen, terwijl de regelingen grotendeels overeind blijven.

Deze voorstellen maken deel uit van de Kaderbrief WIL 2027. Die wordt in december 2025 voorgelegd. Pas dan wordt helder of deze bezuinigingen mogelijk zijn.

	2026	2027	2028	2029
Verlagen uitgaven minimaregelingen	-	150	150	150

S.20 Anders omgaan met leerlingenvervoer

We willen de uitgaven op het Leerlingenvervoer beperken door onze eigen verordening beter toe te passen. Daarnaast willen we werken aan alternatieven binnen de huidige aanpak (innovatie). Dit vraagt goede communicatie met de ouders. De grootste winst zal zitten in het teruggeven van eigen verantwoordelijkheid aan ouders – daarmee bedoelen we dat we de mogelijkheid van ouders om zelf te brengen en te halen beter uitvragen en dat we alternatieve mogelijkheden beter verkennen. Daarnaast zit er winst in het zelfstandig maken van leerlingen. Dit kan door het inzetten van vervoerstrainingen.

	2026	2027	2028	2029
Verlagen uitgaven leerlingenvervoer	25	50	50	50

c. Verlagen kosten sociale basis

S. 21 Actualiseren subsidieregelingen/fondsen

De huidige subsidieregelingen in het sociaal domein zijn verouderd en sluiten onvoldoende aan bij de nieuwe Algemene Subsidie Verordening en de nieuwe Sociale Koers 2026-2029. Dit vraagt om twee aanpassingen.

A. Het aanpassen en samenvoegen van regelingen

a. Een nieuwe subsidieregeling: subsidieregeling Basisinfrastructuur Sociale Basis
b. Instellen van het Fonds Houten Samen. Hierin voegen we het Sportfonds, Cultuurfonds en Inwonersfonds samen.

We verwachten dat de nieuwe regelingen tot een betere integrale afweging en sturing zullen leiden en daarmee tot een effectievere inzet van middelen om de doelen van de Sociale Koers 2026-2029 te bereiken. Een belangrijk aspect hierbij is dat we in de beoordeling van aanvragen meenemen wat initiatiefnemers zélf kunnen bijdragen (vanuit het principe ‘sterkere schouders vragen we meer te dragen’) en of een bijdrage van de gemeente passend is.

B. Algemene korting op de lopende subsidies

Daarnaast hebben we aan subsidiepartners een korting opgelegd van gemiddeld 6%; met de vraag om activiteiten zo veel mogelijk te sparen en om de besparing te vinden in organisatie gerelateerde kosten. Het gaat dan om de partners die subsidies blijven ontvangen, zoals ‘van Houten&co’, bibliotheek en Theater Aan de Slinger.

	2026	2027	2028	2029
Actualisering subsidieregeling/-fondsen	550	550	550	550

S.22 Intensiveren buurtgezinnen

Bij ‘buurtgezinnen’ worden kwetsbare gezinnen gekoppeld aan vrijwilligers uit de buurt. Dit tot tevredenheid van alle betrokkenen. Onderzoek laat zien dat dit ook kosten bespaart. Een koppeling kost ongeveer 4000 euro, maar levert een besparing op van gemiddeld 14.650 euro. Deze besparing komt doordat er bijvoorbeeld minder jeugdhulp nodig is, minder inzet van het Sociaal Team en minder geïndiceerde kinderopvang. Er is in Houten ruimte om buurtgezinnen uit te breiden tot ongeveer anderhalf keer de huidige inzet. De extra structurele subsidie die daarvoor nodig is, is al verrekend met de genoemde besparing.

	2026	2027	2028	2029
Besparing bij intensiveren buurtgezinnen	40	80	80	80

S.23 Wijzigen inhoud mantelzorgwaardering

De gemeente heeft een wettelijke taak om haar mantelzorgers te waarderen, daarvoor is een budget beschikbaar van € 90.500. Door de inhoud van de waardering te veranderen kan dit budget verlaagd worden naar € 55.500. Uitgaande van 1.500 aanmeldingen kunnen we dan een waardering ter waarde van ongeveer € 35 per mantelzorger uitreiken. Ook daarmee kunnen we de doelen van de mantelzorgwaardering bereiken: waarderen en erkennen. Oprechte waardering en erkenning van mantelzorgers draagt namelijk bij aan het volhouden van de mantelzorgtaken. Met de mantelzorgwaardering krijgen we mantelzorgers ook in beeld en kunnen ze de weg vinden naar het ondersteuningsaanbod. We zorgen voor een mantelzorgwaardering die zorgt voor het gevoel van erkenning en waardering. De financiële waarde van de waardering blijft wel afhankelijk van het aantal aanmeldingen.

	2026	2027	2028	2029
Verlagen budget mantelzorgwaardering	35	35	35	35

5.1.4 Totaaloverzicht bezuinigingsvoorstellen Samen leven

Nr	Maatregel	2026	2027	2028	2029
S.1	Individuele begeleiding	150	150	150	150
S.2	Afbouwen subsidie Samen Veilig	100	100	100	100
S.3	Hercontracteren leerlingenvervoer	120	120	120	120
S.4	Afstoten bekostiging huisvestingslasten van voormalige school Bengelbongerd	-	17	39	39
S.5	Invoeren dalurentarief binnensportaccommodaties	8	8	8	8
S.6	Reëler begroten bijdrage SW	90	90	90	90
S.7	Scherper begroten bijdrage Houtense Werktafel	-	50	50	50
S.8	Diverse kleine budgetten	94	94	95	82
S.9	Anders omgaan met Huishoudelijke ondersteuning	219	475	650	650
S.10	Scootmobielpool als algemene voorziening	16	32	49	49
S.11	Recreatieve activering als algemene voorziening	30	45	63	63
S.12	Verlaging maatwerk GGD*	70	70	70	70
S.13	Aanpak rond complexe scheidingen	28	55	83	115
S.14	Aanpak thuiszitters (schooluitval)	38	75	113	150
S.15	Inperken reikwijdte Jeugdhulp: via verordening en beleid	-	45	90	135
S.16	Passende inzet – Jeugd GGZ	30	60	90	120
S.17	Passende inzet – Begeleiding Jeugd	30	60	90	95
S.18	Meer mensen P-wet naar werk begeleiden	200	200	300	300
S.19	Harmonisatie minimaregelingen	-	150	150	150
S.20	Anders omgaan met leerlingenvervoer	25	50	50	50
S.21	Actualiseren Subsidieregelingen	550	550	550	550
S.22	Intensiveren buurtgezinnen	40	80	80	80
S.23	Wijzigen inhoud mantelzorgverlening	35	35	35	35
	Totaal	**1.802**	**2.540**	**3.043**	**3.180**

*Reeds verwerkt in begroting 2026 van de GGDrU. Om dubbelingen te voorkomen telt deze maatregel daarom niet mee in de totaaltelling van deze bezuinigingsmaatregelen.

5.2 Ruimte

Inleiding

Het domein waarvoor we voorstellen voor bezuinigingen doen, raakt alle teams[6] in de fysieke leefomgeving. Deze teams werken aan ruimtelijke plannen, projecten, beleid, vergunningen, toezicht en handhaving, beheer infrastructuur, groen en afvalbeheer.

De gemeente heeft een geschiedenis van bouwen in de context van de Vinex opgaves, gericht op uitbreiding en de groei van de gemeente. De financiële dekking van een belangrijk deel van het werk dat hiervoor in de teams RO en RP plaatsvindt is georganiseerd in de GREX en verschillende reserves. Met het oog op de afronding van de VINEX-opgave, heeft de gemeente de organisatie en de middelen hiervoor afgebouwd; lees bezuinigd. Daarnaast hebben wij niet geïnvesteerd in de organisatie terwijl het inwonersaantal en het areaal de afgelopen jaren groeide. Zie hiervoor ook de hoofdstuk 4 Transformatie, paragraaf "Bouwen mogelijk maken".

5.2.1 Type maatregelen

De bezuinigingsopgave is bedoeld om te komen met voorstellen met een totale omvang van minimaal €1.250 miljoen, met daarin ruimte voor keuzes oplopend tot € 1.5 miljoen. Gegeven de grote inhoudelijke opgaven waar we voor staan, is dit een moeilijke puzzel. De ‘kaasschaafmethode’ werkt zoals gezegd niet meer. Wij hebben al te veel bezuinigd en niet-geïnvesteerd. Dit maakt dat we nu met voorstellen komen met directe impact op de inwoners, en die de investeringen in de kapitaalgoederen ondermijnen.

Wij hebben bij het maken van de voorstellen zo veel mogelijk proberen aan te sluiten bij wat inwoners in de ‘Ronde van Houten’ hebben meegegeven als zoekrichtingen voor de bezuinigingen. Zij gaven daarin aan dat het onderhoudsniveau van de openbare ruimte op diverse plekken omlaag kan, en dat zij bereid zijn om meer zelf te doen (activeren van de samenleving). Daarnaast zijn zij en ook bereid om meer bij te dragen in de kosten.

De uiteindelijke bezuinigingsvoorstellen hebben wij ingedeeld in de volgende categorieën:

A. Reëler begroten/kosten doorbelasten waar mogelijk
Waar mogelijk maken wij de begroting nog scherper. Kosten belasten wij zo veel als mogelijk door aan gebruikers/initiatiefnemers/huurders.

B. Uitstellen noodzakelijke ingrepen
Om onze kapitaallasten doelmatig te onderhouden, is het noodzakelijk om tijdig groot onderhoud te plegen. Verlaging van budget betekent uitstel van investeringen en kapitaalverlies. Ook doen wij voorstellen om ambities bij te stellen en mogelijke investeringen nu niet op te pakken.

C. Verlagen van de onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte
De openbare ruimte van Houten onderhouden wij tot heden op een manier die zorgt voor een goede beleving van de openbare ruimte. Inwoners en gebruikers hebben hoge verwachtingen van deze ruimten. Wij doen voorstellen om het onderhoudsniveau te verlagen tot een zeer sober maar acceptabel kwaliteitsniveau. Wij hebben bij de voorstellen zo veel mogelijk geanticipeerd op de looptijd van huidige onderhoudscontracten.

D. Activeren van de samenleving
Waar mogelijk stellen wij voor om een aantal taken minder of zelfs helemaal niet op te pakken, waarmee wij een groter beroep doen op een actieve bijdrage door inwoners of ondernemers .

E. Verlagen niveau dienstverlening veiligheid
Wij stellen voor om de dienstverlening op veiligheid in beperkte mate te aan te passen.

[6] Vastgoed en Interne Dienstverlening (VID), met uitzondering van de werkzaamheden op het onderdeel interne dienstverlening, want die raken de bedrijfsvoering; Groenbeheer, Afvalbeheer en Buitenbeheer (GAB); Infra Beheer (IB); Vergunningen Toezicht en Handhaving (VTH); Ruimtelijke Ontwikkeling (RO) en Ruimtelijke Projecten (RP).

5.2.2 Bezuinigingsvoorstellen
Hieronder lichten wij alle bezuinigingsvoorstellen per categorie toe.

A. Reëler begroten/kosten doorbelasten waar mogelijk

R.1 Scherper begroten onderhoudsbudgetten
Deze maatregel betreft het volgende:
We halen de laatste 'lucht' uit diverse onderhoudsbudgetten door nog scherper te begroten. Hierdoor kunnen wij tegenvallers niet meer opvangen.

Effecten:
Een effect hiervan kan zijn dat voor seizoensinvloeden overschrijdingen plaatsvinden op budgetten ten gevolge van seizoensinvloeden. Bijvoorbeeld wanneer wij in droge jaren meer water moeten geven aan beplanting.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	114	114	114	114

R.2 Invoeren bijdrage dienstverlening en gebruik openbare ruimte
Deze maatregel betreft:
Wij verhalen de kosten van het gebruik van gemeentelijke materialen en voorzieningen op de gebruikers. Concreet stellen we voor:
- De commerciële evenementenorganisatoren te laten betalen voor het gebruik van hekken, kliko's, elektriciteit, etc.
- Er is met elke school een overeenkomst afgesloten (afdeling samenleving) over het onderhoud aan de school en het gebruik van de buitenruimte. Voor 2015 ontving de gemeente Houten een bedrag vanuit het Rijk voor dit onderhoud aan de scholen. Na 2015 is dat gewijzigd en ontvangen de schoolbesturen dit zelf. Voor 2015 waren wij verantwoordelijk voor al het onderhoud aan de school en het buitenterrein. Na 2015 zijn wij verantwoordelijk voor de speeltoestellen. Dat is gedaan zodat het plein na sluitingstijd van de school openbaar blijft en de toestellen op het plein door de buurtkinderen kan worden gebruikt. In gesprek met de schoolbesturen gaan we aangeven dat deze situatie door de nieuwe financiële situatie niet meer haalbaar is. Om extra inkomsten te generen en de toestellen op de pleinen te kunnen handhaven willen we de scholen een gebruikersvergoeding vragen.
- Voor graafwerkzaamheden voor bijvoorbeeld het aanleggen van kabels vragen wij een kostendekkende degeneratievergoeding.

Effecten:
Deze maatregelen zijn kostenverhogend voor scholen, evenementenorganisatoren en aannemers.

Eenmalige inzet nodig om de maatregel in te voeren:
Communicatie inzet en voorbereidingscapaciteit.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	65	65	65	65

R.3 Taakstelling op binnen- en buitensportfaciliteiten (o.a. huur, onderhoud)
Deze maatregel betreft het volgende:
De gemeente betaalt meer dan € 1 miljoen aan binnensport en buitensport wat niet wordt gedekt uit de huidige kostprijs. Het college wil in september in gesprek met de sportsector om samen te kijken wat de mogelijkheden zijn om de kosten te kunnen verlagen, extra opbrengsten te kunnen genereren en om te bespreken hoe extra bijdragen gevonden kunnen worden voor de sportfaciliteiten die de gemeente levert.

Eenmalige inzet nodig om de maatregel in te voeren:
n.v.t.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	-	200	400	600

R.4 OZB-opslag niet-woningen gemeentelijke panden laten vervallen

Deze maatregel betreft het volgende:

De gemeente voert ten behoeve van het Ondernemersfonds een OZB-opslag in voor alle niet-woningen. Deze opslag kunnen wij voor wat betreft de gemeentelijke panden laten vervallen. Bij het instellen van het ondernemingsfonds is deze optie nadrukkelijk opgenomen.

Effecten:

Hierdoor daalt de inleg in het ondernemersfonds met een kleine 3%. Hierdoor kunnen ondernemers minder besteden.

Eenmalige inzet nodig om de maatregel in te voeren:

N.v.t.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	14	14	14	14

R.5 Scherper begroten budgetten verkeer

Deze maatregel betreft het volgende:

Wij verlagen de adviesbudgetten voor parkeren en verkeersveiligheid en de uitvoeringsbudgetten voor verkeersmaatregelen en verkeersborden. Hiermee benutten we deels onderbesteding en gaan financieel scherper aan de wind zeilen. Wel blijft er € 60.000 per jaar beschikbaar om problemen op te lossen.

Effecten:

Er blijft budget beschikbaar om verkeersproblemen op te lossen, maar inwoners zullen mogelijk langer moeten wachten tot dat hun vragen en klachten over verkeerssituaties worden opgepakt.

Eenmalige inzet nodig om de maatregel in te voeren:

N.v.t

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	42	42	42	42

B. Uitstellen noodzakelijke ingrepen

R.6 Taakstelling op de investeringsplanning

Deze maatregel betreft het volgende:

We gaan de komende periode onderzoeken waar we nog € 100.000 euro kunnen besparen. We zullen hiervoor al de investeringen nalopen om de juiste keuze te kunnen maken. Bij de Begroting 2026-2029 komen we met een concreet voorstel.

Eenmalige inzet nodig om de maatregel in te voeren:

N.v.t

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	100	100	100	100

C. Verlagen van de onderhoudskwaliteit

R.7 Grasmaaien in eigen beheer

Deze maatregel betreft het volgende:

Wij hebben het maaien van gras uitbesteed aan een marktpartij. Naar verwachting kunnen wij het maaien van het gras, door dit op te nemen in onze eigen werkprocessen, goedkoper organiseren.

Effecten:

Voor de inwoners heeft deze maatregel geen effect. De maatregel is in te voeren na afloop van het huidige contract.

Eenmalige inzet nodig om de maatregel in te voeren:
De capaciteit wordt vergroot met 3fte (binnen budget). Het vinden van geschikt personeel hiervoor is een risico.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	-	40	40	40

R.8 Kwaliteitsniveau straatreinigen verlagen
Deze maatregel betreft het volgende:
Met de beschreven verlaging van het budget is naar verwachting een C-niveau haalbaar met een B-niveau in de centra en op de 2 gemeentelijke begraafplaatsen. Het beschikbare budget zal dan worden gebruikt voor een gerichte en efficiënte uitvoering van het ongewenste vegetatie beheer. Door deze aanpak behouden wij het overzicht en kunnen we monitoren waar en welke werkzaamheden worden uitgevoerd. Hierdoor ontstaat tevens de mogelijkheid om prioriteiten te stellen en bepaalde locaties eerder of intensiever aan te pakken

Effecten:
Minder onkruidbestrijding op verharding en het minder vegen van straten leidt vooral tot een mindere beeldkwaliteit en in mindere mate tot een lagere functionaliteit (denk aan toegankelijkheid stoepen, maar ook aan verstopping van de riolering). Het zal tevens leiden tot een forse toename van klachten en meldingen.

Eenmalige inzet nodig om de maatregel in te voeren:
Er lis extra communicatie-inzet nodig om deze maatregel door te voeren.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	-	-	120	120

R.9 Versoberen onderhoud gras en bermen
Ruw gras langs buitenwegen gaan we minder vaak maaien en ruimen: de Rondweg 1 x per 2 jaar (nu: elk jaar) en de overige buitenwegen 1 x per jaar (nu: 2 x per jaar). Dit bespaart € 100.000. Zichthoeken blijven we voorlopig 4 x per jaar maaien in verband met de verkeersveiligheid.

Gazons binnen de bebouwde kom worden niet meer op beeldkwaliteit onderhouden (± 22 x per jaar), maar met een vaste frequentie van 8 keer per jaar. Dit bespaart € 100.000.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	-	200	200	200

R.10 Onderhoud interieurbeplanting gemeentehuis en werf niet meer inkopen
Deze maatregel betreft het volgende:
Het onderhoud en de aanschaf van planten in het gemeentehuis en de gemeentewerf is uitbesteed. We kunnen stoppen met het aanschaffen van nieuwe planten en het beheer door de collega's laten doen.

Effecten:
Geen effect voor inwoners. Wel effect voor werknemers. Minder aantrekkelijke werkomgeving en daarmee worden wij een minder aantrekkelijke werkgever.

Eenmalige inzet nodig om de maatregel in te voeren:
N.v.t.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	12	12	12	12

R.11 Boomveiligheid anders organiseren
Deze maatregel betreft het volgende:
De boomveiligheid wordt volledig door externe partijen verzorgd. Door werkzaamheden anders in te regelen, kan de eigen buitendienst de boomveiligheid oppakken. Daarmee besparen we kosten.

Effecten:
Wij lopen een klein risico dat we meer schadeclaims moeten honoreren doordat controles minder aantoonbaar zijn.

Eenmalige inzet nodig om de maatregel in te voeren:
Opleiding en training eigen personeel. Wij hebben voldoende gekwalificeerd personeel nodig.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	10	20	20	20

R.12 Alleen hoognodig onderhoud straatmeubilair
Deze maatregel betreft het volgende:
Wij voeren alleen onderhoud uit aan straatmeubilair (bankjes en prullenbakken) wanneer dit hoognodig is. Bijvoorbeeld door het ontstaan van een gevaarlijke situatie. Het onderhoudsbudget is alleen bestemd voor dergelijke calamiteiten.

Effecten:
We vervangen het straatmeubilair minder snel en verwijderen het meubilair mogelijk eerder.

Eenmalige inzet nodig om de maatregel in te voeren:
Er is extra communicatiecapaciteit nodig om de inwoners te informeren over het effect van de keuze voor deze maatregel.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	25	25	25	25

R.13 Versoberen onderhoud kunstobjecten
Deze maatregel betreft:
We verlagen het budget en doen alleen het hoogstnoodzakelijke met het oog op de veiligheid. We doen geen onderhoud meer en het is niet meer vanzelfsprekend dat kunstobjecten worden vervangen.

Effecten:
Een zichtbare achteruitgang van de staat van kunstwerken in Houten.

Eenmalige inzet nodig om de maatregel in te voeren:
Nvt

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	20	20	20	20

D. Activeren van de samenleving

R.14 Stoppen van het onderhoud van bomen met bijzondere waarde op particulier terrein
Deze maatregel betreft het volgende:
We stoppen met de financiële ondersteuning van het beheer van bomen met bijzondere waarde op particulier terrein, ook als dit terrein openbaar toegankelijk is.

Effect:
De eigenaar van de boom moet zelf zorgdragen voor het juiste onderhoud, zoals dat al geldt voor alle andere bomen op particulier terrein. Er is een kans dat waardevolle/monumentale bomen door gebrek aan kennis of middelen bij de eigenaar worden verwaarloosd dan wel verdwijnen. Deze maatregel zorgt voor een stijging van onderhoudskosten van de boom voor de eigenaar.

Eenmalige inzet nodig om de maatregel in te voeren:
Communicatie-inzet om boomeigenaren te informeren.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	17	17	17	17

R.15 Anders omgaan met plaagdierbestrijding

Deze maatregel betreft het volgende:

We stoppen met de curatieve bestrijding van de eikenprocessierups en de preventieve inzet van onder andere lieveheersbeestjes tegen luizen en sluipwespen tegen spinselmot. Op locaties met veel overlast door eikenprocessierups (bijvoorbeeld bij sportlocaties en scholen) vervangen we de eiken door andere soorten bomen. We stimuleren inwoners om zelf maatregelen te nemen. Zij kunnen bijvoorbeeld zelf mezenkastjes ophangen om eikenprocessierupsen te bestrijden.

Effect:

Mogelijk meer overlast door luizen, rupsen en dergelijke in bomen met als gevolg een toename van het aantal klachten en meldingen.

Eenmalige inzet nodig om de maatregel in te voeren:

Extra communicatie-inzet is nodig om hierover de inwoners te informeren en te activeren.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	25	25	25	25

E. Verlagen niveau dienstverlening veiligheid

R.16 Efficiëntere inzet formatie BOA's

Deze maatregel betreft het volgende:

Het niet invullen van 2fte aan BOA-formatie ad € 130.000. We geven met deze maatregel geen invulling aan het collegeprogramma waarin in de extra capaciteit was voorzien. Door schaarste in deze beroepsgroep is het lastig om de bezetting op 8fte te krijgen. Van de besparing van € 130.000 houden we € 30.000 achter de hand, zodat een "BOA-pool" met buurgemeenten kan worden opgericht.

Effecten voor inwoners:

Dit leidt tot een minimaal effect op de uitvoering van taken uit de Uitvoering en Handhavingsstrategie (beleidskader/uitvoeringsplan). In het Uitvoeringsplan van 2026 houden wij met deze situatie rekening zodat dit geen effecten heeft op de hoog geprioriteerde taken zoals jeugdoverlast, ondermijning, handhaving bij evenementen en horeca. De overige (lagere geprioriteerde) taken en mogelijke toekomstige nieuwe taken pakken wij niet meer op. Dit kan een effect hebben op de leefbaarheid in de gemeente.

Eenmalige inzet nodig om de maatregel in te voeren:

N.v.t.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	100	100	100	100

5.2.3 Totaaloverzicht bezuinigingsvoorstellen Ruimte

Nr .	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
R.1	Scherper begroten onderhoudsbudgetten	114	114	114	114
R.2	Bijdrage dienstverlening en gebruik openbare ruimte	65	65	65	65
R.3	Taakstelling op binnen- en buitensportfaciliteiten	-	200	400	600
R.4	OZB opslag niet-woningen gemeentelijke panden	14	14	14	14
R.5	Scherper begroten budgetten verkeer	42	42	42	42
R.6	Taakstelling op investeringsplanning	100	100	100	100
R.7	Grasmaaien in eigen beheer	-	40	40	40
R.8	Verlagen kwaliteitsniveau straatreiniging	-	-	120	120
R.9	Versoberen onderhoud gras en bermen	-	200	200	200
R.10	Stoppen inkoop onderhoud interieurbeplanting gemeentehuis en werf	12	12	12	12
R.11	Boomveiligheid anders organiseren	10	20	20	20
R.12	Alleen hoognodig onderhoud straatmeubilair	25	25	25	25
R.13	Versoberen onderhoud kunstobjecten	20	20	20	20
R.14	Onderhoud bomen met bijzondere waarden	17	17	17	17
R.15	Anders omgaan met plaagdierbestrijding	25	25	25	25
R.16	Efficiëntere inzet formatie BOA's	100	100	100	100
	Totaal	**544**	**994**	**1.314**	**1.514**

5.3 Bedrijfsvoering

In de afgelopen jaren vonden er al vele bezuinigingen op het gebied van bedrijfsvoering plaats. Daarom hebben wij zorgvuldig gekeken naar welke mogelijkheden er in de huidige situatie nog zijn en wat de impact van deze bezuinigingen is binnen dit domein. Een stevige en stabiele gemeentelijke bedrijfsvoering is immers in het belang van de Houtense samenleving. Een organisatie die toegerust is op de complexe maatschappelijke opgaven van deze tijd, is een belangrijke voorwaarde voor het waarmaken van de ambities van de gemeente voor de komende jaren.

Twee belangrijke pijlers, die voor de organisatie overeind moeten worden gehouden, zijn goed werkgeverschap en innovatie via stabiele informatietechnologie. Het uitgangspunt is dan ook dat wij hieraan, ondanks de bezuinigingen, invulling moeten blijven geven.
Met dit in ons achterhoofd, hebben wij mogelijkheden voor bezuinigen gevonden in enkele andere grote maatregelen. Deze hebben betrekking op het contractmanagement, het verzekeringspakket en enkele mogelijke versoberingen van de bedrijfsvoering. Hieronder geven wij een korte toelichting per voorgestelde bezuinigingsmaatregel.

5.3.1 Toelichting per bezuinigingsmaatregel

B.1 Verbeteren inkoop- en contractmanagement

De afgelopen jaren maakten wij al een behoorlijke professionaliseringsslag in het inkoopproces. Toch zijn er nog steeds verbeteringen mogelijk, waardoor we besparingen kunnen realiseren. Dit moet vorm krijgen door het inkoop- en aanbestedingsbeleid nog verder aan te scherpen en de positie van inkoopadviseurs verder te verstevigen. Inkopen is een vak en door te sturen op het niet vrijblijvend inschakelen van inkoopadviseurs voorkomen wij onnodige kosten en kunnen wij meer gunstige (raam)overeenkomsten realiseren. Evenzo goed moeten wij investeren in het contractmanagement. De gedachte hierbij is dat de investering in een contractmanager, zich ruimschoots financieel gaat terugvertalen.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	-/- 30	60.	140	190

B.2 Aanbesteden opstalverzekeringen voor alle panden

De einddatum van ons huidige contract van het opstal verzekeringspakket is 31-12-2025. Onze externe adviseur heeft, onder voorbehoud uiteraard, de verwachting uitgesproken dat een aanbesteding in de huidige verzekeringsmarkt tot een voordeel kan leiden. Op basis van hun benchmark ziet hij dat premies in de afgelopen periode sterk zijn gedaald. Bij het opnieuw aanbesteden van dit pakket blijven de voorwaarden, het eigen risico en het verzekerd bedrag gelijk.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	100	100	100	100

B.3 Stopzetten Cyber security/Investeren op privacy beleid

Op 1 januari 2024 heeft de gemeente Houten, op instigatie van raad en college, een cybersecurity verzekering afgesloten. Jaarlijks betalen wij hier €85.000 voor. Afgelopen jaar is het nut van deze verzekering nogmaals onderzocht en daaruit blijkt dat het mogelijk is om deze verzekering stop te zetten. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat ASAP Cloud al een cyber securityverzekering heeft, die ook het risico van de gemeente dekt. Daarnaast is er ook het advies van de IBD van de VNG, dat het hebben van een dusdanige verzekering afraadt en aanraadt om te investeren in preventie.

Het voorstel is daarom om deze verzekering stop te zetten en een deel van de besparing in te zetten voor extra preventieve maatregelen. Het gaat dan om zaken als het opvoeren van externe toegangstesten, onafhankelijk advies en structureel inrichten van emergency response in het geval van calamiteiten. Hiervoor reserveren wij € 40.000.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	45	45	45	45

B.4 Centrale sturing ICT-middelen

Het inregelen van meer centrale regie voor wat betreft het beheer van alle ICT-middelen, levert een besparing op. Het verschaft een beter overzicht en biedt daarmee de mogelijkheid om kritischer te kijken naar het aantal benodigde licenties, het verminderen van het aantal applicaties, het vereenvoudigen van de totale architectuur en de onderhandelingen met de leveranciers.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	-	-	50	50

B.5 Versoberen cateringvoorzieningen

De totale cateringvoorziening kost op jaarbasis ongeveer €210.000. Hiervan maken onderdeel uit: het uitbaten van het bedrijfsrestaurant gemeentehuis, twee dagen in de week catering voorziening op de gemeentewerf, vergaderlunches, borrels, recepties en overwerkmaaltijden. Het voorstel is om deze cateringvoorzieningen flink te versoberen, door het totale budget terug te brengen naar €60.000. Het effect zal zijn dat er slechts nog een behoorlijk versoberde lunchvoorziening beschikbaar kan zijn. En mogelijk is er nog ruimte voor een sobere afscheidsreceptie of borrel.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	150	150	150	150

B.6 Halveren openingstijden TIC in schoolvakanties

Tijdens schoolvakanties neemt de drukte in het contact met het gemeentehuis evident af. Het voorstel is daarom om gedurende de schoolvakanties uitsluitend nog in de ochtend telefonisch bereikbaar te zijn. We halveren hiermee onze bereikbaarheid, waardoor wij de personele bezetting gedurende deze periodes kunnen terugbrengen. De kanaalsturing zorgt ervoor dat inwoners gebruik kunnen maken van de e-diensten of fysiek contact aan de balie van het gemeentehuis.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	30	30	30	30

5.3.2. Totaal bezuinigingsvoorstellen Bedrijfsvoering

Nr.	Bezuiniging	2026	2027	2028	2029
B.1	Verbeteren inkoop- en contractmanagement	-/- 30	60	140	190
B.2	Aanbesteden opstalverzekeringen	100	100	100	100
B.3	Stopzetten cyber securityverzekering + investeren in preventie	45	45	45	45
B.4	Sturing op ICT -middelen centraliseren	-	-	50	50
B.5	Versoberen cateringvoorzieningen	150	150	150	150
B.6	Halveren van openingstijden TIC in alle schoolvakanties	30	30	30	30
Totaal		**295**	**385**	**515**	**565**

5.4 Financiële maatregelen

5.4.1 Algemene toelichting

De bezuinigingsopgave noodzaakt ons om te bekijken welke financiële maatregelen we kunnen nemen ter dekking van het begrotingstekort. Hierbij hebben wij gekeken naar maatregelen met betrekking tot de belastingen, de financiering van de gemeente en naar slimme aanpassingen van het financieel beleid.

Belastingen

Gemeenten zijn bevoegd tot het heffen van verschillende belastingen en leges. De meeste belastinginkomsten ontvangt de gemeente uit de onroerendezaakbelasting (ozb), tevens de belasting waarvoor veel beleidsvrijheid bestaat en die vrij besteedbaar is. Daarom hebben wij gekeken naar de mogelijkheid om de ozb te verhogen.

Wij stellen voor om de ozb trapsgewijs te verhogen, zowel in 2026 als in 2027. Uit het Houtens Begrotingsadvies blijkt namelijk dat de bereidheid van Houtenaren om de ozb te verhogen groot is. Bijna een kwart van de Houtenaren is zelfs bereid de ozb flink te verhogen. Daarnaast ligt de ozb relatief laag, ten opzichte van het (hoge) voorzieningenniveau in Houten. Onder bezuinigingsmaatregel F.1 leest u meer over wat dit voor de Houtense inwoner betekent.

Financieel beleid

Om te komen tot bezuinigingsopties hebben wij het financieel beleid opnieuw tegen het licht gehouden. In de afgelopen jaren hebben wij het financieel beleid aangepast om bezuinigingen mogelijk te maken. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het verlengen van afschrijvingstermijnen. Daarom zijn de bezuinigingsmogelijkheden langs deze lijn beperkt. Desalniettemin, willen wij onder andere het beleid wat betreft investeren, waarderen en activeren moderniseren om te komen tot niet alleen een kleine besparing maar ook tot een efficiëntere uitvoering van beleid. Ook onderzoeken wij de mogelijkheid van het invoeren van Restwaardebeleid en gaan we de nota Reserves en Voorzieningen actualiseren. Dit zal niet direct leiden tot een bezuiniging, maar wel indirect doordat er mogelijk reserves zijn die kunnen vrijvallen ten gunste van de Algemene Reserve. De Algemene Reserve speelt namelijk vooralsnog een belangrijke rol in het sluitend krijgen van onze begroting.

Financiering van de gemeente

Door kritisch te kijken naar de liquiditeitspositie en – planning van de gemeente, en door scherper te begroten, willen wij een bezuiniging op de rentelasten realiseren.

5.4.2 Toelichting per Bezuinigingsmaatregel

F.1 Verhogen Onroerendezaakbelasting

We verhogen de onroerendezaakbelasting (ozb) trapsgewijs. In 2026 halen we € 2.300.000 meer ozb-opbrengsten op. Dit komt neer op een verhoging van de ozb met ongeveer 15%. In 2027 verhogen we de ozb-opbrengsten opnieuw met 15%. De ozb-opbrengst stijgt daardoor met in totaal € 4.900.000 ten opzichte van de huidige begroting. Door de stijging van de ozb verwachten wij dat meer huishoudens een aanvraag zullen doen voor kwijtschelding.

De voorgestelde verhoging van de ozb is een kader. Bij de Begroting 2026-2029 komen we met een nader uitgewerkt voorstel hoe de verhoging te verdelen over woningen en niet-woningen. In dat voorstel zal ook uitgebreid toegelicht worden wat de effecten zijn voor bedrijven en inwoners met lage, gemiddelde, en hoge woningwaarden.

Effect

Hieronder presenteren we een indicatie van wat een ozb-verhoging betekent voor een gemiddeld meerpersoonshuishouden in een koopwoning. We verhogen de ozb trapsgewijs, zowel in 2026 als in 2027. Wanneer de voorgestelde ozb-verhoging in 2026 volledig voor rekening van woningen zou komen, stijgt het te betalen bedrag gemiddeld met ongeveer € 75,- per jaar in 2026. Dat komt neer op € 6,25 per maand. De voorgestelde stijging in 2027 bedraagt dan ongeveer € 86,- per jaar ten opzichte van 2026. Dat is ongeveer € 7,20 extra per maand. Dat is exclusief correctie voor inflatie en stijging WOZ-waarde. Ter illustratie is in onderstaande tabel de totale lokale lastendruk weergeven. De stijging van afvalstoffen- en rioolheffing wordt bij de Begroting 2026 bekend en is daarom voor nu gelijk gehouden.

Heffing (absolute bedragen)	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	***2026***	**2027**
Afvalstoffenheffing	309,72	313,56	333,60	335,64	*335,64*	*335,64*
Rioolheffing	150,24	157,44	167,20	185,66	*185,66*	*185,66*
Ozb-eigenaar gedeelte	402,34	421,30	447,42	501,21	*576,39*	*662,85*
Totaal lokale lasten	**862,30**	**892,30**	**948,22**	**1.022,51**	***1.097,69***	***1.184,15***

Kanttekening
Wij maken een kanttekening bij deze bezuinigingsmaatregel. Het kabinet is namelijk voornemens om de beleidsvrijheid van gemeenten op de ozb te beperken. Als het kabinet de beleidsvrijheid beperkt, zou dit kunnen betekenen dat gemeenten hun ozb alleen nog mogen indexeren. Dat kan gevolgen hebben voor de voorgenomen ozb verhoging in 2027.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	2.300.	4.948	4.948	4.948

F.2 Scherper begroten rentelasten
Wij hebben kritisch gekeken naar de huidige begrote rentelasten voor langlopende en kortlopende leningen in relatie tot de lening portefeuille en toekomstige lening behoefte. We verwachten een bezuiniging van gemiddeld € 53.000 te realiseren.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	-/- 36	83	201	-/- 98

F.3 Verhogen investeringsgrens
Door de grens waarop investeringen geactiveerd moeten worden te verhogen van € 10.000 naar € 25.000, realiseren wij een kleine besparing. Hierdoor kunnen wij, door lagere administratieve lasten, efficiënter werken. Om deze bezuiniging te realiseren, zullen wij de nota Investeringen, waardering en afschrijving in 2025 actualiseren.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	60	60	60	60

F.4 Restwaardebeleid
Door bij nieuwe of vervangingsinvesteringen van bijvoorbeeld gemeentelijk vastgoed rekening te houden met een restwaarde, daalt het totaalbedrag waarover afgeschreven dient te worden en hiermee ook de jaarlijkse afschrijvingslast. Wij kunnen vooraf geen inschatting maken van de besparingsmogelijkheid, omdat restwaarde alleen aan nieuwe activa toegekend worden en per investering bepaald wordt aan de hand van bijvoorbeeld de mate van circulariteit. Kanttekening hierbij is dat het inschatten van een restwaarde lastig is en het risico op versneld afschrijven ontstaat wanneer de restwaarde te hoog wordt ingeschat.

F.5 Aanpassen werkwijze indexering
We stellen voor om de prijsindexatie op de lasten eenmalig op 0% vast te stellen. Dat betekent dat zowel onze gemeentelijke budgetten als uitgaande subsidies niet bijgesteld worden voor prijsontwikkelingen. Uitzondering hierop zijn de contractueel vastgestelde indexeringen (zie ook Bijlage 2) We nemen een beperkte stelpost op voor onverwachte, substantiële prijseffecten in 2026. Als aan het einde van 2026 blijkt dat wij (of onze subsidiepartners) geld tekortkomen vanwege substantiële prijseffecten, kan een beroep worden gedaan op deze stelpost. Wij zullen dit via de 2e bestuursrapportage 2026 aan uw raad voorleggen.

Let op: De subsidies van sommige (grote) subsidiepartners wordt geïndexeerd met een mixpercentage, gebaseerd op loon- en prijsindexatie. Dit bezuinigingsvoorstel heeft geen effect op de looncomponent van hun subsidie indexatie. De loonindex zal conform de begrotingsrichtlijnen worden toegepast.

Financieel effect per jaar	2026	2027	2028	2029
	900	900	900	900

5.4.3 Totaal bezuinigingsvoorstellen Financiële maatregelen

Nr	Maatregel	2026	2027	2028	2029
F.1	Verhogen OZB	2.300	4.948	4.948	4.948
F.2	Scherper begroten Rentelasten	-/- 36	83	201	-/- 98
F.3	Verhogen investeringsgrens	60	60	60	60
F.4	Restwaardebeleid	pm	pm	pm	pm
F.5	Aanpassen werkwijze indexering	900	900	900	900
Totaal		**3.225**	**5.991**	**6.109**	**5.811**

5.5 Verbonden partijen

Onze verbonden partijen voeren een deel van de gemeentelijke taken uit.. Ook zij hebben gekeken naar bezuinigingsmogelijkheden. De bezuinigingen die zij in hun begrotingen voorstellen, hebben wij niet verwerkt tot bezuinigingsvoorstel in deze Perspectiefnota. Bij het bespreken van de begrotingen van de verbonden partijen zal namelijk uw zienswijze hierop gevraagd worden.

5.6 Resumé

De gemeente Houten staat voor een grote bezuinigingsopgave om te komen tot een structureel sluitende begroting. We leggen een groot aantal bezuinigingsmaatregelen voor. Deze zijn in de vorige paragrafen nader uitgewerkt en in onderstaande tabel samengevat weergegeven.

Onderdeel	2026	2027	2028	2029
Samen leven	1.802	2.540	3.044	3.180
Ruimte	544	994	1.314	1.514
Bedrijfsvoering	295	385	515	565
Financiële maatregelen	3.225	5.991	6.109	5.811
Totaal	**5.865**	**9.910**	**10.981**	**11.069**

Nr	Maatregel	2026	2027	2028	2029
Voorstellen Samen Leven					
S.1	Individuele begeleiding	150	150	150	150
S.2	Afbouwen subsidie Samen Veilig	100	100	100	100
S.3	Hercontracteren leerlingenvervoer	120	120	120	120
S.4	Afstoten bekostiging huisvestingslasten van voormalige school Bengelbongerd	-	17	39	39
S.5	Invoeren dalurentarief binnensportaccommodaties	8	8	8	8
S.6	Reëeler begroten bijdrage SW	90	90	90	90
S.7	Scherper begroten bijdrage Houtense Werktafel	-	50	50	50
S.8	Diverse kleine budgetten	94	94	95	82
S.9	Anders omgaan met Huishoudelijke ondersteuning	219	475	650	650
S.10	Scootmobielpool als algemene voorziening	16	32	49	49
S.11	Recreatieve activering als algemene voorziening	30	45	63	63
S.12	Verlaging maatwerk GGD*	70	70	70	70

S.13	Aanpak rond complexe scheidingen	28	55	83	115
S.14	Aanpak thuiszitters (schooluitval)	38	75	113	150
S.15	Inperken reikwijdte Jeugdhulp: via verordening en beleid	-	45	90	135
S.16	Passende inzet – Jeugd GGZ	30	60	90	120
S.17	Passende inzet – Begeleiding Jeugd	30	60	90	95
S.18	Meer mensen Pwet naar werk begeleiden	200	200	300	300
S.19	Harmonisatie minimaregelingen	-	150	150	150
S.20	Anders omgaan met leerlingenvervoer	25	50	50	50
S.21	Actualiseren Subsidieregelingen	550	550	550	550
S.22	Intensiveren buurtgezinnen	40	80	80	80
S.23	Wijzigen inhoud mantelzorgverlening	35	35	35	35
Totaal Samen Leven		**1.802**	**2.540**	**3.044**	**3.180**
Voorstellen Ruimte					
R.1	Scherper begroten onderhoudsbudgetten	114	114	114	114
R.2	Bijdrage dienstverlening en gebruik openbare ruimte	65	65	65	65
R.3	Taakstelling op binnen- en buitensportfaciliteiten	-	200	400	600
R.4	OZB opslag niet-woningen gemeentelijke panden	14	14	14	14
R.5	Scherper begroten budgetten verkeer	42	42	42	42
R.6	Taakstelling op investeringsplanning	100	100	100	100
R.7	Grasmaaien in eigen beheer	-	40	40	40
R.8	Verlagen kwaliteitsniveau straatreiniging	-	-	120	120
R.9	Versoberen onderhoud gras en bermen	-	200	200	200
R.10	Stoppen inkoop onderhoud interieurbeplanting gemeentehuis en werf	12	12	12	12
R.11	Boomveiligheid anders organiseren	10	20	20	20
R.12	Alleen hoognodig onderhoud straatmeubilair	25	25	25	25
R.13	Versoberen onderhoud kunstobjecten	20	20	20	20
R.14	Onderhoud bomen met bijzondere waarden	17	17	17	17
R.15	Anders omgaan met plaagdierbestrijding	25	25	25	25
R.16	Efficiëntere inzet formatie BOA's	100	100	100	100
Totaal Ruimte		**544**	**994**	**1.314**	**1.514**
Voorstellen Bedrijfsvoering					
B.1	Verbeteren inkoop- en contractmanagement	-/- 30	60	140	190
B.2	Aanbesteden opstalverzekeringen	100	100	100	100
B.3	Stopzetten cyber securityverzekering + investeren in preventie	45	45	45	45
B.4	Sturing op ICT -middelen centraliseren	-	-	50	50
B.5	Versoberen cateringvoorzieningen	150	150	150	150

B.6	Halveren van openingstijden TIC in alle schoolvakanties	30	30	30	30
Totaal Bedrijfsvoering		**295**	**385**	**515**	**565**
Voorstellen Financiële Maatregelen					
F.1	Verhogen OZB	2.300	4.948	4.948	4.948
F.2	Scherper begroten Rentelasten	-/- 36	83	201	-/- 98
F.3	Verhogen investeringsgrens	60	60	60	60
F.4	Restwaardebeleid	pm	pm	pm	pm
F.5	Aanpassen werkwijze indexering	900	900	900	900
Totaal Financiële Maatregelen		**3.225**	**5.991**	**6.109**	**5.811**
Totaal Generaal		**5.865**	**9.910**	**10.981**	**11.069**

6. Nieuwe beleidsvoorstellen

Inleiding

In dit hoofdstuk worden de nieuw beleidsvoorstellen gepresenteerd. Gelet op de bezuinigingen en druk op het begrotingssaldo, is nieuw beleid zeer beperkt mogelijk. Er is daarom kritisch naar ieder voorstel gekeken. Alleen absoluut noodzakelijke nieuw beleidsvoorstellen worden voorgelegd.

6.1 Versterken organisatie om ruimtelijke opgaven te realiseren

Ook voor het programma duurzame leefomgeving werken wij aan het verder in balans brengen van de ambities, de uit te voeren wettelijke taken en de hiervoor beschikbare middelen en capaciteit. De formatie was tot voor kort gebaseerd op een groeiende Vinex-gemeente. Met het einde van Vinex in zicht zijn wij al een aantal jaren aan het afschalen op middelen en organisatie. Concreet betekent dit dat de Grex niet meer voor voldoende dekking kan zorgen. Dit betekent ook dat er, in de omslag van een bouwgemeente gestoeld op een projectorganisatie naar een meer beherende organisatie met een ander soort bouwopgave, niet voldoende gestuurd is op een evenwichtige opbouw van capaciteit.

Het beheer van de bestaande wijken en het begeleiden van ruimtelijke initiatieven en projecten binnen de nieuwe wetgeving vraagt om een organisatie met (nieuwe) functies en het structureel inregelen van dekking. Willen we bouwen en regie nemen op ruimtelijke ontwikkelingen dan is het essentieel en randvoorwaardelijk om de organisatie formatief te versterken.

In deze perspectiefnota stellen wij voor om de formatieve en budgettaire knelpunten structureel te dekken. We maken daarmee het ‘reguliere werk’ in de gemeente mogelijk. Dat wil zeggen: Wij verwachten dat we hiermee beter toegerust zijn om de reguliere opgaven waar we voor staan op te vangen. Wij sturen daarnaast ook op het verbeteren van processen en het opgave gestuurd werken om dit mogelijk te maken.

Structureel oplossen dekkingsproblematiek

Beleidsadviseur mobiliteit	€ 100.000
Functioneel beheerder	€ 90.000
Projectleiding	ten laste van projectbudgetten
Formatie Duurzaamheid	CDOKE-gelden structureel opnemen conform begrotingsrichtlijn prov. Utrecht
subtotaal	*€ 190.000 + CDOKE structureel opnemen*

Toelichting

- Wij repareren hiermee de incidentele dekking van de formatie van een beleidsadviseur mobiliteit (de kosten worden incidenteel gedekt voor twee jaar uit reserve).
- De kosten voor een functioneel beheerder zijn incidenteel gedekt uit de omgevingswetreserve. Dit is een logisch gevolg uit de opmaat naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Nu maken wij de omslag naar het structureel inregelen van deze formatie en repareren wij daarmee de incidentele kostendekking.
- De kosten voor het leiden van projecten werden tot nu gedekt uit de opbrengst van het grondbedrijf. Wij maken de omslag naar een andere manier van projectmatig werken en administreren. De kosten voor projectleiding zullen met ingang van 2026 gedekt moeten worden uit projectbudgetten en subsidies. Daarvoor zullen wij onder andere gaan werken met een heldere projectadministratie en voorbereidingskredieten.
- De kosten voor een deel van de formatie van Duurzaamheid zijn gedekt uit extra meerjarige middelen van het Rijk, de zogenaamde CDOKE-gelden. De BBV-richtlijn van de provincie schrijft voor dat wij deze dekking structureel mogen opnemen in de begroting. Wij repareren deze kostendekking eveneens. Dat vraagt voor de komende jaren geen middelen, maar leidt wel tot een structurele doorrekening vanaf 2029.

Structureel oplossen formatieve tekorten Fysieke leefomgeving

Regelbeheerder	€ 100.000
Omgevingsplan specialist	€ 100.000
RO-advisering	€ 220.000
Strategisch adviseur	€ 120.000
Formatie GAB	€ 300.000
subtotaal	€ *840.000*

Toelichting

- De Omgevingswet is per 1 januari 2024 van kracht. Wij hebben een voorlopig werkproces ingeregeld en zijn hard bezig om de kerninstrumenten als omgevingsvisie en omgevingsplan op te stellen. Vervolgens moeten deze worden ingebed en worden onderhouden. Dit vraagt om structurele formatie. De kosten voor de functies van regelbeheerder en omgevingsplanspecialist zijn tot nog toe tijdelijk gedekt uit de Reserve Omgevingswet. Structurele inbedding is nodig om het instrument Omgevingsplan goed in te bedden, in te regelen en te onderhouden.
- De organisatie heeft een structureel capaciteitstekort op het onderdeel Ruimtelijke Ordening. Om goed te kunnen adviseren over de vele particuliere bouwinitiatieven en andere ruimtelijke initiatieven en projecten, is de huidige formatie van 2 fte absoluut ontoereikend. Uitbreiding met 2 fte aan RO-advisering is voor een gemeente met de omvang en opgaven van Houten een minimale uitbreiding om de basiskwaliteit en -advisering te kunnen garanderen. De grote ondercapaciteit trok een grote wissel op medewerkers. Dit kwam de kwaliteit van de advisering niet ten goede.
  (NB voor de grote bouwopgave van minimaal 300 woningen per jaar de komende 10 jaar is meer capaciteit nodig. Zie daarvoor hoofdstuk 4 Transformatie, paragraaf Bouwen mogelijk maken.)
- De strategische capaciteit in het ruimtelijk domein is onvoldoende om de steeds complexere opgaven in de gemeente, zowel binnen de ring/rondweg als in het buitengebied, goed op te pakken. Denk hierbij aan vraagstukken op het terrein van positionering in de regio, centrumontwikkeling mobiliteitsvraagstukken en agrarische structuurversterking. Medewerkers met functies op andere taakgebieden hebben dit in de afgelopen jaren opgepakt. Door de complexiteit van het werk en de verdergaande regionale samenwerking vraagt dit om structurele versterking van deze capaciteit. Zo zijn we goed toegerust voor het behandelen van de vraagstukken van morgen en onze positionering in de regio.
- De capaciteit van onze buitendienst is de afgelopen jaren structureel uitgeput. Areaaluitbreiding heeft wel geleid tot extra onderhoudsbudgetten, maar nooit tot extra formatie-uitbreiding. Het rapport van Berenschot (Benchmark formatie en kosten gemeente Houten) uit 2022 toont dit aan. Hiermee repareren wij deze omissie en brengen wij de formatie in balans met de hoeveelheid werk van de onderhoudsmedewerkers. Het werken met een tekort aan capaciteit levert extra werkdruk en daarmee een hoger ziekteverzuim bij het aanwezige personeel van het team op. Door het gebrek aan capaciteit worden uitvoeringstaken op diverse locaties (zoals de begraafplaatsen) beneden het met de raad afgesproken niveau uitgevoerd. Op basis van de huidige capaciteit moet naast het prioriteren van de planning ook dagelijks worden bepaald of het niveau dat is afgesproken haalbaar is (A/B/C/D beeldniveau). Daarmee is het kwaliteitsniveau bij een tekort aan capaciteit onzeker en het risico tot klachten groter. Het verhelpen van klachten leidt ook tot extra (onvoorzien) werk.

Totaal structureel knelpunt Fysieke Leefomgeving om de basiswerkzaamheden fatsoenlijk op te kunnen pakken bedraagt daarmee €1.030.000.

Incidenteel oplossen tekorten voor advisering (2026-2028)

Benodigd budget voor extern advies en onderzoek € 300.000 per jaar (2026-2028)

Op dit moment ontbreekt in het beleidsdomein Fysieke Leefomgeving budget voor het op beperkte schaal inregelen van extern advies, onderzoek of bijdragen aan ontwikkelingen. Dit leidt tot een hogere werkdruk en een achterstand in beleidsadvisering. Denk hierbij aan onder andere Wonen, Erfgoed/archeologie, RO, Economie, Natuur & Landschap, Recreatie en Milieu en Grondzaken. Met een incidenteel budget voor extern advies en onderzoek willen wij de achterstanden wegwerken en de medewerkers effectiever kunnen laten werken, door selectief en gericht adviesbureaus in te zetten bij het opstellen van adviezen. Wij verwachten maximaal ongeveer 10 onderzoeken en adviezen per jaar te kunnen laten uitvoeren. Bijvoorbeeld over huisvesting arbeidsmigranten, onderzoek CPO-beleid, het herijken van een detailhandelsvisie, het laten beschrijven van cq opstellen van beschermde dorpsgezichten. Door ook in te zetten op een digitaal juridisch naslagwerk kunnen medewerkers efficiënter werken en de beschikbare tijd beter benutten. Tot slot, kunnen we met het budget de samenwerking met partners versnellen. Bijvoorbeeld ten behoeve van een pilot centrum-management, samenwerking in de regio aan regionale

voorstellen, en ook milieubeleidsvragen en adviezen laten opstellen door de RUD. Doordat er nu niet of nauwelijks budget is om hier iets in te betekenen, doen medewerkers al het handwerk zelf, kunnen we digitaliseringsslagen niet maken, en moeten we nee verkopen als samenwerkingspartners om een bijdrage vragen.

Versterken organisatie (bedragen x 1.000)	2026	2027	2028	2029
Structureel oplossen dekkingsproblematiek	190	190	190	190
Structureel oplossing formatieve tekorten	840	840	840	840
Incidenteel tekort advisering oplossen	300	300	300	0
Totaal versterken organisatie	**1.330**	**1.330**	**1.330**	**1.030**

6.2 Verduurzaming Vastgoed

Wij hebben de wettelijke plicht om onze gebouwen te verduurzamen om zo onze CO2 uitstoot te verminderen. Hiervoor zijn wettelijke normen vastgesteld. Dit lichten wij toe in de 'Routekaart Verduurzaming' die wij gelijktijdig met deze Perspectiefnota aan de raad aanbieden. Dit vraagt om forse investeringen in onze gebouwen van nu tot en met 2040. Deze investeringen ramen wij op € 37 miljoen, verspreid over een periode 15 jaar. Hiervan is € 20 miljoen bestemd om te investeren in de periode tot 2030 om zo aan de minimale wettelijke norm te kunnen voldoen. De kosten komen in het meerjarig perspectief terug als kapitaallasten. Het gaat hier nadrukkelijk om een grove raming van de kosten. Ook kunnen, door het benutten van subsidies, de kosten voor de gemeente lager uitvallen. Een stap in de routekaart is dat wij, op basis van pandspecifiek onderzoek naar integrale verduurzamingsmaatregelen, voor ieder pand een afzonderlijke businesscase opstellen. Op basis van dit onderzoek wordt er te zijner tijd per pand een krediet aan de raad gevraagd.

Daarnaast is er structureel capaciteit nodig door het inzetten van een verduurzamingsmanager. Deze gaat onderzoeken in de gebouwen opstarten, verduurzamingsbegrotingen maken, de besluitvorming voorbereiden en de regie voeren over de uitvoering van de verduurzamingsprojecten. De kosten voor deze manager zijn € 125.000 op jaarbasis op basis van schaal 11. De formatie is voor de reguliere werkzaamheden op niveau binnen het team. Gezien de omvang en looptijd van de verduurzamingsopgave is deze extra formatie noodzakelijk om dit uit te kunnen voeren. Dit past niet binnen huidige formatie.

Om de pandspecifieke onderzoeken op te kunnen starten, is er voorfinanciering in de vorm van een voorbereidingskrediet nodig. Deze ramen wij op € 175.000, - voor de periode tot aan 2030. Per pand kost een vooronderzoek met advies voor verduurzamingsmaatregelen gemiddeld € 35.000, -(N.B.: bij uitvoering van de projecten verduurzaming voegen wij dit voorbereidingskrediet toe aan de kredieten voor de uitvoeringen en deze zal daarom gedurende de afschrijvingstermijn leiden tot kapitaallasten).

In de routekaart is tevens de verduurzaming van het huidige gemeentehuis opgenomen en financieel geraamd. Mocht er in de toekomst anders worden besloten over de toekomst van het gemeentehuis dan wordt deze raming uiteraard financieel bijgesteld.

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed (bedragen x 1.000)	Krediet	2026	2027	2028	2029	2030 ev
Verduurzamingsmanager		125	125	125	125	125
Krediet voor investeringen	37.000					
Kapitaallasten investeringen		200	250	300	350	400
Voorbereidingskrediet voor pandspecifieke kosten (voor onderzoek etc.)	175					
Kapitaallasten voorbereidingskrediet		10	10	10	10	10
Subtotaal lasten		**335**	**385**	**435**	**485**	**535**
Inzet beschikbare stelpost verduurzaming		-57	-69	-69	-69	-69
Totale lasten		**278**	**316**	**366**	**416**	**466**

7. Programmaoverzicht

In dit hoofdstuk worden de mutaties per programma beknopt weergeven. Onderstaande tabel geeft een samenvatting van het financiële effect per programma. In de volgende paragrafen wordt per programma een (beknopte) toelichting op deze financiële effecten gegeven.

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Saldo voor perspectiefnota	**-7.509**	**-8.011**	**-8.435**	**-8.058**
Mutaties Voor en met inwoners	36	36	36	36
Mutaties Samen Leven	-1.917	-1.410	-786	-730
Mutaties Duurzame leefomgeving	-900	-819	-695	-693
Mutaties Goede bereikbaarheid	190	190	190	190
Mutaties Integrale Veilige	115	115	115	115
Mutaties Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	7.705	9.897	8.187	7.966
Mutaties perspectiefnota	**5.229**	**8.009**	**7.047**	**6.884**
Saldo na perspectiefnota	**-2.280**	**0**	**-1.388**	**-1.174**

Tabel 7.1: Overzicht mutaties programma's

7.1 Programma Voor en met inwoners

7.1.1. Financiële ontwikkeling

Omschrijving (Bedragen x 1.000)	2026	2027	2028	2029
Saldo voor perspectiefnota	**-4.735**	**-4.790**	**-4.691**	**-4.823**
Ontwikkelingen binnen bestaand beleid	8	8	8	8
Bezuinigingsmaatregelen	28	28	28	28
Totaal mutatie ex. reserves Voor en met inwoners	**36**	**36**	**36**	**36**
Totaal mutatie reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutatie Voor en met inwoners	**36**	**36**	**36**	**36**
Saldo Perspectiefnota	**-4.699**	**-4.754**	**-4.655**	**-4.787**

Tabel 7.1.1: Mutaties perspectiefnota

7.1.2 Toelichting

Ontwikkelingen binnen bestaand beleid

Correctie jeugdparticipatie
In de 2e bestuursrapportage 2024 is de dekking van de uitgaven met ingang van 2026 ten laste van het inwonersfonds gekomen. Dit had echter het initiatievenbudget moeten zijn en wordt nu gecorrigeerd.

Bezuinigingsmaatregelen
In totaal bedraagt de voorgestelde bezuiniging op het programma Voor en met Inwoner € 28.000. Voor een toelichting op de individuele bezuinigingsmaatregelen zie hoofdstuk 5.

7.2 Programma Samen Leven

7.2.1. Financiële ontwikkeling

Omschrijving (Bedragen x 1.000)	2026	2027	2028	2029
Saldo voor perspectiefnota	**-58.356**	**-58.215**	**-58.684**	**-58.901**
1e Bestuursrapportage 2025	-3.031	-3.461	-3.490	-3.720
Nieuw beleid	-866	-884	-706	-416
Ontwikkelingen binnen bestaand beleid	-308	-308	-308	-308
Ontwikkelingen uit verbonden partijen	-105	-69	-69	-69
Bezuinigingsmaatregelen	1.806	2.744	3.448	3.784
Totaal mutatie ex. reserves Samen Leven	**-2.505**	**-1.978**	**-1.126**	**-730**
Reservemutatie Transformatiebudget versterken gemeenschap (sociale basis)	470	450	340	0
Reservemutatie Transformatiebudget Versterken gemeenschap (stimulans bewonersinitiatieven)	118	118	0	0
Totaal mutatie reserves	**588**	**568**	**340**	**0**
Totaal mutatie Samen Leven	**-1.917**	**-1.410**	**-786**	**-730**
Saldo Perspectiefnota	**-60.273**	**-59.625**	**-59.470**	**-59.630**

Tabel 7.2.1: Mutaties perspectiefnota

7.2.2 Toelichting

1e Bestuursrapportage 2025

Correctie kapitaallasten 'herstellen constructiefout in verdiepte speellokaal van OBS de Plantage'
In het collegevoorstel was in het beslispunt € 230.000 als krediet opgenomen, terwijl in het raadsvoorstel € 215.000 was opgenomen. Dit heeft lagere kapitaallasten tot gevolg.

Huisvesting onderwijs
De aanpassing van de budgetten onderwijshuisvesting in de begroting 2025 behelzen voornamelijk de vaststelling en opname in de begroting van de OZB-lasten voor de nieuwbouw van de Montessorischool, de aanpassing van de rente op de geheel afgeloste lening van VMBO Houtens en de aanpassing van de huurinkomsten Kinderopvang in De Velduil in afwachting van de uitgestelde oplevering naar 2026. Bovendien is de nog openstaande stelpost nieuw beleid in het kader van het Integraal Huisvestingplan structureel afgeboekt

Bijstelling WMO 2026 en 2027 op basis van T3 rapportage 2024
We kunnen de kosten voor de WMO bijstellen op basis van de RBL T3 2024 en het WMO-voorspelmodel waaruit blijkt dat de groei iets achterblijft ten opzichten van het WMO voorspelmodel van 2024.

Septembercirculaire 2024
Zie voor toelichting de raadsinformatiebrief over de 'septembercirculaire 2024 gemeentefonds' met kenmerk 853804 d.d. 25-10-2024.

Verhoging bijdrage Houten aan Regionale Backoffice Lekstroom (RBL)
RBL heeft voor 2025 een uitvoeringsbegroting opgesteld, waarin ook de bijdrage vanuit Houten is opgenomen. Op basis hiervan wordt voorgesteld om onze begroting met € 34.000 op te hogen

Zorg In Natura (ZIN) en persoonsgebonden budget (PGB) jeugdhulp
De prognose in de T3-rapportage 2024 zorg in natura (ZIN) jeugd en het meest recente overzicht van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) over de uitgaven 2024 van de persoonsgebonden budgetten (PGB's) zijn als uitgangspunt genomen om een doorrekening te maken voor de meerjarenraming. Dit levert een forse verhoging van de meerjarenbegroting voor jeugd op. Het effect voor 2025 wordt voorgelegd in de 1e bestuursrapportage 2025 en het structurele effect voor 2026 en verder wordt meegenomen in de Perspectiefnota 2026.

In 2024 is er op meerdere inkoopsegmenten (Ambulant en Gezinsvormen) meer zorg beschikt en gedeclareerd dan er op basis van cliëntaantallen en zorgomvang vooraf begroot was. Er is een enorme toename aan kosten per cliënt gemaakt op de Specialistische Geestelijke Gezondheidszorg (SGGZ) en op de Begeleiding Midden en Zwaar. Dit heeft te maken met de complexiteit van problematiek bij cliënten, grotere inzet van ambulante hulpverlening om thuiszitters richting onderwijs te krijgen, maar ook om cliënten langer thuis te laten wonen. Daarnaast heeft de vierkant financiering van Gezinsvormen onvoldoende begroot voor de grotere inzet ambulante zorginzet (denk aan GGZ-behandeling of begeleiding om crisis te voorkomen) die de cliënten binnen dit segment nodig hadden.

Nieuw beleid

In programma Samen Leven wordt voor totaal € 866.000 in 2026 aan nieuw beleid voorgesteld. Zie voor een uitwerking van deze voorstellen Hoofdstuk 4 Transformatie en Hoofdstuk 6 Nieuw beleidsvoorstellen.

Ontwikkelingen binnen bestaand beleid

Correctie jeugdparticipatie
Heeft effect op meerdere programma's. Zie voor toelichting paragraaf 7.2.1

Onderhoudsbeleid gemeentelijke gebouwen (incl. MJOP)
In de in juli 2023 vastgestelde 'visie op maatschappelijk vastgoed' is aangegeven dat het noodzakelijk is om ook onderhoudsbeleid te formuleren voor het gemeentelijk vastgoed. In het onderhoudsbeleid is vastgelegd op welke wijze gemeente Houten onderhoud plant, voorbereid en uitvoert aan de gebouwen die de gemeente in eigendom heeft. Dit onderhoud wordt afgestemd op de toekomststrategie per gebouw. Hierdoor gaan we werken met verschillende kwaliteitsniveaus. Uitgangspunt hierbij is, dat alle gebouwen minimaal moeten voldoen aan de wet- en regelgeving, wat we omschrijven als minimaal een 'veilig en gezond' gebouw.
In het raadsvoorstel wordt de raad gevraagd akkoord te gaan met het onderhoudsbeleid en de uitgaven voor groot onderhoud voor de komende vijf jaar (2025-2029) conform het MJOP 2025-2034.

De totale storting in de voorziening groot onderhoud aan accommodaties wordt vanaf 1 januari 2025 vastgesteld op gemiddeld € 1.300.000. Het structurele negatieve effect van € 300.000 wordt verwerkt in de meerjarenbegroting 2025-2030 en voor de jaren vanaf 2026 opgenomen in de Perspectiefnota 2026.

Ontwikkelingen uit verbonden partijen

Begroting 2026 - Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)
De gemeenschappelijke regeling Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) heeft de (ontwerp)begroting 2026 aangeboden voor zienswijzen. De begroting 2026, inclusief zienswijze zullen apart aan uw raad worden aangeboden. De financiële effecten zijn verwerkt in de Perspectiefnota 2026

Bezuinigingsmaatregelen
In totaal bedraagt de voorgestelde bezuiniging op het programma Samen Leven € 1.806.000 in 2026 oplopend naar € 3.784.000 in 2029. Voor een toelichting op de individuele bezuinigingsmaatregelen zie hoofdstuk 5.

7.3 Programma Duurzame leefomgeving

7.3.1. Financiële ontwikkeling

Omschrijving (Bedragen x 1.000)	2026	2027	2028	2029
Saldo voor perspectiefnota	**-11.031**	**-10.342**	**-10.598**	**-10.259**
1e Bestuursrapportage 2025	-76	-245	-242	-240
Nieuw beleid	-1.214	-1.094	-1.056	-1.031
Bezuinigingsmaatregelen	208	458	578	578
Totaal mutatie ex. reserves Duurzame leefomgeving	**-1.082**	**-881**	**-720**	**93**
Reservemutatie Transformatiebudget Versterken gemeenschap (stimulans bewonersinitiatieven)	158	38	0	0
Reservemutatie Transformatiebudget Versterken gemeenschap (tijd.invest.ruimte)	25	25	25	0
Totaal mutatie reserves	**183**	**63**	**25**	**0**
Totaal mutatie Duurzame leefomgeving	**-900**	**-819**	**-695**	**-693**
Saldo Perspectiefnota	**-11.931**	**-11.161**	**-11.294**	**-10.952**

Tabel 7.3.1: Mutaties perspectiefnota

7.3.2. Toelichting

1e Bestuursrapportage 2025

Droom van Schalkwijk

Van het bouwproject “Droom van Schalkwijk - Buitenkans” is de woonomgeving door de ontwikkelaar E.M. Hogendoorn gerealiseerd. Het projectgebied is nu gereed en daarom kan dit gebied door team Infrabeheer in beheer en onderhoud worden genomen.

De ontwikkeling betreft een gebied met 29 woningen (11 woningen, 12 appartementen, 2 woningen aan de Lagedijk en 4 woongebouwen op het terrein van de Droom van Schalkwijk).
In deze overdracht wordt de openbare ruimte van de “Droom van Schalkwijk - Buitenkans” met betrekking tot de woonstraat Valderik overgedragen van het projectgebied van team Ruimtelijke Ontwikkeling aan team Infrabeheer.
Het bijbehorende onderhoudsbudget wordt met een bedrag van € 6.043,-- structureel vanaf 2025 verhoogd en gedekt uit de stelpost Beheerkosten VOB/UB (in- /uitbreiding). Het betreft een budgetneutrale, technische wijziging, maar is wel programma-overstijgend.

Overdracht Werklandschap Meerpaal/De Meerpaal/De Schaft

De openbare ruimte is binnen de bedrijventerreinen De Meerpaal, Werklandschap Meerpaal en De Schaft afgelopen jaren gefaseerd gerealiseerd. Dit in samenhang met de uitgifte van de bedrijfskavels.
In juli 2021 is de openbare ruimte van de fases De Meerpaal 3 en 4 en het Werklandschap Meerpaal (inclusief de fietsbrug tussen de weg Brede Hoon) overgedragen aan de beheerteams.
De openbare ruimte van De Schaft (inclusief Boemerang en Eikenhout) is in augustus 2023 overgedragen aan de beheerteams.
Ondertussen is de ontwikkeling op de bedrijventerreinen verder gevorderd en hebben diverse bedrijven zich binnen dit gebied gevestigd.

Bij de ontwikkelingen op deze kavels is ook de openbare ruimte aangepast. De werkzaamheden zijn nu gereed en daarom kan het gebied rondom de betreffende kavels door de beheerteams in beheer en onderhoud worden genomen.

Deze overdracht betreft de volgende kavels waar in 2024 mutaties hebben plaatsgevonden:

- De Meerpaal: kavels 44 en 65.
- Werklandschap Meerpaal: kavels 5 en 6.
- De Schaft: kavel Lange Schaft 12

In deze overdracht worden de mutaties aan de openbare ruimte van de “Mutaties bedrijventerrein De

Meerpaal, Werklandschap Meerpaal en De Schaft na realisatie diverse kavels 2024” met betrekking tot de woonstraat Valderik overgedragen van het projectgebied van team Ruimtelijke Ontwikkeling aan de teams Infra Beheer (IB)/ Groen Afval en Buitendienst (GAB).
Het bijbehorende onderhoudsbudget wordt met een bedrag van - € 49,-- structureel vanaf 2025 verhoogd en gedekt uit de stelpost Beheerkosten VOB/UB (in- /uitbreiding). Het betreft een budgetneutrale, technische wijziging, maar is wel programma-overstijgend.

Septembercirculaire 2024
Heeft effect op meerdere programma’s. Zie voor toelichting paragraaf 7.2.2.

Structurele bijstelling groenbestek Moree
De bijstelling op basis van indexering en contractuele verplichtingen in 2025 dient eveneens doorgevoerd te worden in 2026.
Daarnaast loopt het huidige contract af in 2026, waardoor vanaf 2027 het budget terugzakt in de begroting naar origineel niveau. Graag akkoord om de huidige begroting structureel door te voeren. Het is noodzakelijk om zowel de indexering van kosten als de hogere onderhoudskosten door omvorming vast te leggen voor toekomstige budgetten. Alleen dan kan het groenbeheer blijven aansluiten bij vastgesteld beleid en bijbehorende ambities.

Nieuw beleid

In programma Duurzame Leefomgeving wordt in 2026 voor totaal € 1.214.000 aan nieuw beleid voorgesteld. Zie voor een uitwerking van deze voorstellen Hoofdstuk 4 Transformatie en Hoofdstuk 6 Nieuw beleidsvoorstellen.

Bezuinigingsmaatregelen

In totaal bedraagt de voorgestelde bezuiniging op het programma Duurzame leefomgeving € 208.000 in 2026 oplopend naar € 578.000 in 2029. Voor een toelichting op de individuele bezuinigingsmaatregelen zie hoofdstuk 5.

7.4 Programma Goede bereikbaarheid

7.4.1. Financiële ontwikkeling

Omschrijving (Bedragen x 1.000)	2026	2027	2028	2029
Saldo voor perspectiefnota	**-5.321**	**-5.439**	**-5.312**	**-4.908**
1e Bestuursrapportage 2025	-12	-12	-12	-12
Nieuw beleid	-25	-25	-25	0
Bezuinigingsmaatregelen	202	202	202	202
Totaal mutatie ex. reserves Goede bereikbaarheid	**165**	**165**	**165**	**190**
Reservemutatie Transformatiebudget Versterken gemeenschap (tijd.invest.ruimte)	25	25	25	0
Totaal mutatie reserves	**25**	**25**	**25**	**0**
Totaal mutatie Goede bereikbaarheid	**190**	**190**	**190**	**190**
Saldo Perspectiefnota	**-5.131**	**-5.250**	**-5.122**	**-4.719**

Tabel 7.4.1: Mutaties perspectiefnota

7.4.2. Toelichting

1e Bestuursrapportage 2025

Beheer, onderhoud en vernieuwing van de spoorkruisende objecten: Brug Vijfwal
De spoorverdubbeling en realisatie van Houten Vinex hebben ertoe geleid dat er verschillende spoorkruisende objecten tussen het gemeentelijk wegennet en de spoorlijn Utrecht-Den Bosch zijn aangepast en bijgekomen.
Voor de start van de uitvoering van deze projecten hebben Prorail en de gemeente verschillende projectovereenkomsten gesloten. Hierin is afgesproken dat wanneer Prorail klaar is met de uitvoering, het gemeentelijk aandeel via beheerovereenkomsten wordt overgedragen.
Om de bereikbaarheid van het wisselcomplex van het spoortraject tussen Lunetten en Geldermalsen te borgen, is afgesproken om een erfdienstbaarheid te vestigen. Hiervoor is een aparte overeenkomst opgesteld die nodig is voor de notariële akte op basis waarvan het recht wordt gevestigd.
De gemeente heeft de ruimte onder de Noordertunnel in het centrum in gebruik genomen.
Hierover zijn nog geen afspraken vastgelegd. Dit wordt nu alsnog geregeld in de bijgevoegde bruikleenovereenkomst . Deze overeenkomst is een uitwerking van de beheerovereenkomst Centrumviaduct.
Met de ondertekening van de beheerovereenkomsten zijn de projectovereenkomsten afgerond en komen deze te vervallen.
Voor de jaarlijkse inspectiekosten wordt het onderhoudsbudget voor civieltechnische kunstwerken structureel verhoogd met € 10.000 per jaar. Dit wordt ten laste van de meerjarenbegroting 2025-2028 gebracht. (BW 3-12-2024, zaaknr. 857664).

Droom van Schalkwijk
Heeft effect op meerdere programma's. Zie voor toelichting paragraaf 7.3.2

Overdracht Werklandschap Meerpaal/De Meerpaal/De Schaft
Heeft effect op meerdere programma's. Zie voor toelichting paragraaf 7.3.2

Nieuw beleid

In programma Goede bereikbaarheid wordt in 2026 voor totaal € 25.000 aan nieuw beleid voorgesteld. Zie voor een uitwerking van deze voorstellen Hoofdstuk 4 Transformatie en Hoofdstuk 6 Nieuw beleidsvoorstellen.

Bezuinigingsmaatregelen

In totaal bedraagt de voorgestelde bezuiniging op het programma Goede bereikbaarheid € 202.000. Voor een toelichting op de individuele bezuinigingsmaatregelen zie hoofdstuk 5.

7.5 Programma Integrale veiligheid

7.5.1. Financiële ontwikkeling

Omschrijving (Bedragen x 1.000)	2026	2027	2028	2029
Saldo voor perspectiefnota	**-4.992**	**-4.990**	**-4.979**	**-4.979**
1e Bestuursrapportage 2025	0	0	0	0
Bezuinigingsmaatregelen	115	115	115	115
Totaal mutatie ex. reserves Integrale veiligheid	**115**	**115**	**115**	**115**
Totaal mutatie reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutatie Integrale veiligheid	**115**	**115**	**115**	**115**
Saldo Perspectiefnota	**-4.877**	**-4.875**	**-4.864**	**-4.863**

Tabel 7.5.1: Mutaties perspectiefnota

7.5.2. Toelichting

1e Bestuursrapportage 2025

Uitvoeringscapaciteit op Bibob-onderzoeken over naar VHT (CP 2022-2026 2.5.1)
Extra toetsing op grond van de wet Bibob betekent een extra onderzoek en daarmee extra formatieve inspanning. Zoals bij activiteit 49 beschreven, nemen we in de Omgevingsvisie ook het beleid voor leegstaande schuren in het buitengebied mee. Deze wordt naar verwachting in 2024 opgeleverd. Daarom is het logisch om het inzetten van de Bibob procedure bij aanvragen in het buitengebied en de extra kosten die hiermee gepaard gaan vanaf 2025 in te zetten.

Bezuinigingsmaatregelen

In totaal bedraagt de voorgestelde bezuiniging op het programma Integrale Veiligheid € 115.000. Voor een toelichting op de individuele bezuinigingsmaatregelen zie hoofdstuk 5.

7.6 Programma Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie

7.6.1. Financiële ontwikkeling

Omschrijving (Bedragen x 1.000)	2026	2027	2028	2029
Saldo voor Perspectiefnota	**76.909**	**75.748**	**75.811**	**75.794**
1e Bestuursrapportage 2025	2.103	2.195	1.898	1.647
Nieuw beleid	-1.890	-970	-300	0
Ontwikkelingen uit verbonden partijen	-7	-2	-22	-43
Bezuinigingsmaatregelen	3.507	6.363	6.611	6.362
Totaal mutatie ex. reserves Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	**3.713**	**7.586**	**8.187**	**7.966**
Inzet Algemene reserve ter dekking van saldo	2.402	1.641	0	0
Reservemutatie Transformatiebudget Bouwen voor Houten	750	375	0	0
Reservemutatie Transformatiebudget Toekomstbestendige organisatie	790	295	0	0
Reservemutatei Transformatiebudget Voorbereiding financiële verkenningen	50	0	0	0
Totaal mutatie reserves	**3.992**	**2.311**	**0**	**0**
Totaal mutatie Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	**7.705**	**9.897**	**8.187**	**7.966**
Saldo Perspectiefnota	**84.614**	**85.645**	**83.999**	**83.760**

Tabel 7.6.1: Mutaties perspectiefnota

7.6.2. Toelichting

1e Bestuursrapportage 2025

Beheer, onderhoud en vernieuwing van de spoorkruisende objecten: Brug Vijfwal,
Heeft effect op meerdere programma's. Zie voor toelichting paragraaf 7.4.2

Correctie kapitaallasten 'herstellen constructiefout in verdiepte speellokaal van OBS de Plantage'
Heeft effect op meerdere programma's. Zie voor toelichting paragraaf 7.2.2

Decembercirculaire 2024
In de raadsinformatiebrief van 14 februari 2025 met onderwerp 'decembercirculaire gemeentefonds 2024' worden de effecten van de circulaire nader toegelicht.

Huisvesting onderwijs
Heeft effect op meerdere programma's. Zie voor toelichting paragraaf 7.2.2

Bijstelling WMO 2026 en 2027 op basis van T3 rapportage 2024
Heeft effect op meerdere programma's. Zie voor toelichting paragraaf 7.2.2

Septembercirculaire 2024
Heeft effect op meerdere programma's. Zie voor toelichting paragraaf 7.2.2.

Structurele bijstelling groenbestek Moree
Heeft effect op meerdere programma's. Zie voor toelichting paragraaf 7.3.2

verhoging bijdrage Houten aan Regionale Backoffice Lekstroom (RBL)
Heeft effect op meerdere programma's. Zie voor toelichting paragraaf 7.2.2

Zorg In Natura (ZIN) en persoonsgebonden budget (PGB) jeugdhulp
Heeft effect op meerdere programma's. Zie voor toelichting paragraaf 7.2.2

Nieuw beleid

In programma Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie wordt in 2026 voor totaal € 1.890.000 aan nieuw beleid voorgesteld. Zie voor een uitwerking van deze voorstellen Hoofdstuk 4 Transformatie en Hoofdstuk 6 Nieuw beleidsvoorstellen.

Ontwikkelingen binnen bestaand beleid

Onderhoudsbeleid gemeentelijke gebouwen (incl. MJOP)
Heeft effect op meerdere programma's. Zie voor toelichting paragraaf 7.2.2

Bezuinigingsmaatregelen

In totaal bedraagt de voorgestelde bezuiniging op het programma Algemene Dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie € 3.507.000 in 2026 oplopend tot € 6.362.000 in 2029. Voor een toelichting op de individuele bezuinigingsmaatregelen zie hoofdstuk 5.

Ontwikkelingen uit verbonden partijen

Begroting 2026 - Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)
Heeft effect op meerdere programma's. Zie voor toelichting paragraaf 7.2.2

BghU begroting 2025 (struct.) en begroting 2026
Betreft de bijstelling van onze begroting naar aanleiding van de structurele effecten uit de Begroting 2025 van BghU en de effecten uit de Begroting 2026 van BghU.

8. Begrotingsrichtlijnen

Inleiding

In dit hoofdstuk werken wij de richtlijnen bij de begroting 2026 uit. Allereerst lichten wij de begrotingsrichtlijnen toe. Vervolgens beschrijven wij de actualiteiten . In bijlage "Begrotingsrichtlijnen" hebben wij een aantal algemene begrotingsrichtlijnen als naslagwerk opgenomen, naast wat meer gedetailleerde informatie over de toepassing van indexatie.

8.1 Begrotingsrichtlijnen

Sluitende begroting

Gemeenten zijn wettelijk verplicht een reële en structureel sluitende begroting te presenteren. Als het niet lukt om een structureel sluitende begroting te presenteren, moet minimaal het eerste begrotingsjaar (2026) structureel sluitend zijn. Met het project Ronde van Houten is beoogd om voldoende bezuinigingen te presenteren om in ieder geval de jaren 2026 en 2027 structureel sluitend te maken. Daarnaast bouwen wij meet het project aan een toekomstbestendige begroting, waarbij wij ook de beweging in gang zetten om de jaren 2028 en verder weer in evenwicht te brengen.

Indexatie

De gemeente Houten kent verschillende indexatiemethodes voor diverse onderdelen uit de begroting. Hieronder gaan wij verder in op deze indexatiemethodes, te weten: indexatie prijsgevoelige budgetten en indexatie salarissen. In het kader van de Ronde van Houten stellen wij voor de wijze van indexeren aan te passen om daarmee meer financiële ruimte te creëren. Dit doen wij door de baten te indexeren conform het consumentenprijs binnenlands product (cbbp) en door de lasten in principe niet te indexeren, tenzij er een contractueel vastgestelde indexatie is. Voor de salarissen houden wij rekening met de CAO 2025-2027 (intern) en een loonindex (extern).

Prijsindexatie

We stellen voor om de prijsindexatie op de lasten eenmalig op 0% vast te stellen. Dat betekent dat zowel onze gemeentelijke budgetten als uitgaande subsidies niet bijgesteld worden voor prijsontwikkelingen. Uitzondering hierop zijn de contractueel vastgestelde indexeringen (zie ook Bijlage 2) We nemen een beperkte stelpost op voor onverwachte, substantiële prijseffecten in 2026. Als aan het einde van 2026 blijkt dat wij (of onze subsidiepartners) geld tekort komen vanwege substantiële prijseffecten, kan een beroep worden gedaan op deze stelpost. Wij zullen dit via de 2e bestuursrapportage 2026 aan uw raad voorleggen.

Het prijsindexcijfer dat wij hanteren voor de budgetten aan de batenkant bedraagt 4%. Dit indexcijfer is berekend op basis van het consumentenprijs bruto binnenlands product (cbbp) voor 2026 en een correctie op 2025, op basis van de cijfers uit het Centraal Economisch Plan (CEP) februari 2025, van het Centraal Planbureau, zie ook tabel 8.1.1. Deze methode is gelijk aan voorgaande jaren.

Jaar	CEP februari 2024	CEP februari 2025	Verschil
2025	2,30%	3,60%	1,30%
2026	-	2,70%	2,70%
Totaal			**4,00%**

Tabel 8.1.1: Berekening prijsindexcijfer

Loonindexatie

Het loonindexcijfer bedraagt 5%. Dit indexcijfer is berekend op basis van de Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers (%), uit het Centraal Economisch Plan (CEP) februari 2025 van het Centraal Planbureau. Het loonindexcijfer wordt toegepast op de salarissen van de gemeente. Ten tijde van het opstellen van deze Perspectiefnota zijn de uitkomsten van de onderhandelingen over de CAO nog niet definitief. Er zal daarom een stelpost opgenomen worden op basis van de nieuwe CAO, die bij het opstellen van de begroting aan de salarisbudgetten wordt toebedeeld. Mocht de CAO bij het opstellen van de begroting onverwacht nog niet definitief zijn, dan zullen wij de CPB-index toepassen.

De begrote salarislasten zijn gebaseerd op het maximum van de functieschaal, verminderd met € 200.000 (bezuiniging bij collegeprogramma 2023-2026 en Begroting 2025). De sociale lasten worden begroot op basis van de gegevens die per 31 mei 2025 beschikbaar zijn.

De personeel gerelateerde budgetten zijn gerelateerd aan de loonsom en daarom werden ze voorheen altijd verhoogd met de loonontwikkeling. In het kader van de bezuinigingen stellen wij voor geen indexatie toe te passen op de personeel gerelateerde kosten.

Overhead
In 2025 vond een actualisatie van de toebedeling van de formatie aan de verschillende taakvelden plaats. Hiermee sluit de verdeling aan op de wettelijke kaders en is daardoor actueel. Naast deze actualisatie passen wij met ingang van 2026 een nieuwe rekenmethode voor het overheadpercentage toe. Bij deze verbeterde methode, die bijna alle gemeenten toepassen, wordt de opslag bepaald als een percentage van de overheadkosten op de directe loonkosten. Tot slot wordt bij uitbreiding van formatie gerekend met een eenmalige opslag voor overhead ter hoogte van € 10.000 per fte.

Algemene Uitkering
Voor de begroting 2026 en de meerjarenbegroting 2027-2029 moet voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds uitgegaan worden van de meicirculaire 2025 en de daarin opgenomen uitkeringsfactoren. Voor de berekening van de algemene uitkering hanteren wij het systeem van constante prijzen (het jaar 2026 is lopend en de jaren 2027-2029 zijn constant).

Kerngegevens
Voor het opstellen van de begroting 2026 en de meerjarenbegroting 2027-2029 is een aantal gegevens van belang. Het gaat hierbij om de kerngegevens die van invloed zijn op de berekening van de groei-gerelateerde budgetten, dus die Q (hoeveelheid) afhankelijk zijn, en een aantal andere specifieke posten zoals de algemene uitkering. In onderstaande tabel hebben wij een aantal van toepassing zijnde kerngegevens per 1 januari van het betreffende jaar opgenomen.

	Begrotingsrichtlijnen 2026			
Gegeven	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Totaal aantal woningen	22.061	22.361	22.661	22.961
Prognose woningbouwproductie	300	300	300	300
Gemiddelde woningbezetting	2,33	2,32	2,28	2,29
Aantal inwoners, totaal	51.361	51.790	52.468	53.153
Aantal éénpersoonshuishoudens	6.152	6.302	6.480	6.653
Aantal meerpersoonshuishoudens	15.674	15.840	16.065	16.299

Tabel 8.1.2: Kerngegevens

Toelichting op bovenstaande tabel:
1. Uitgangspunt voor het aantal woningen en inwoners is de stand per 1 januari 2025 volgens de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente Houten.
2. De woonvisie 2021-2030 (vastgesteld december 2021) geeft richting aan het gewenste woningbouwprogramma van 4.750 woningen in de periode tot 2040.
3. Bron voor de gemiddelde woningbezetting is de bevolkingsprognose van gemeente Houten van Pronexus
4. Het verschil tussen het aantal woningen en de som van de één- en meerpersoonshuishoudens betreft vooral de incidentele leegstand van woningen.

8.2 Actualiteiten
In deze paragraaf gaan wij in op de actuele onderwerpen die van invloed zijn op de begroting 2026 – 2029. Allereerst lichten wij de ontwikkelingen rondom het Gemeentefonds uitgebreid toe. Het gaat dan om de korting op de Algemene Uitkering, herijking gemeentefonds, middelen en besparingen op de Jeugdzorg en de uitkomsten van de Voorjaarsnota. Vervolgens lichten wij de overige actuele onderwerpen kort toe. Hierbij gaan wij in op de eigen bijdrage WMO en het klimaat- en energiebeleid.

Gemeentefonds
Het Gemeentefonds is de belangrijkste inkomstenbron voor gemeenten. De Rijksoverheid bepaalt de hoogte van het Gemeentefonds. Er zijn diverse ontwikkelingen die van invloed zijn op de hoogte van het Gemeentefonds. Deze lichten wij hieronder één voor één nader toe.

Terugloop Algemene Uitkering uit Gemeentefonds vanaf 2026 (Ravijnjaren)
Gemeenten ontvangen vanaf 2026 structureel minder geld uit het Gemeentefonds van de Rijksoverheid. Dit heeft te maken met de overgang van de oude naar de nieuwe financieringssystematiek van het

Gemeentefonds. De verwachting is dat deze overgang leidt tot een terugloop van € 2,3 miljard aan inkomsten voor gemeenten.

In de Voorjaarsnota stelt het kabinet voor om de effecten van deze terugloop te dempen en trekt hiervoor landelijk jaarlijks € 400 miljoen uit. De precieze uitkomsten hiervan voor gemeente Houten zullen bij de meicirculaire bekend en middels een Raadsinformatiebrief aan uw raad worden toegezonden. Deze maatregel zal naar verwachting een structureel, (fors) positief effect hebben op het begrotingssaldo.

Herijking Gemeentefonds
Vanaf 1 januari 2023 is het verdeelmodel van het Gemeentefonds herzien, met als doel te komen tot een stabiel verdeelmodel dat zoveel mogelijk aansluit bij de kosten van de gemeenten. Een 'ingroeipad' zorgt ervoor dat de gevolgen van de herziening stapsgewijs zichtbaar worden. Daarvoor krijgen 'nadeelgemeenten' een suppletie-uitkering, die de hoogte van de herverdeeleffecten beperkt. Gemeente Houten is zo'n nadeelgemeente, waarbij het nadeel oploopt tot € 103,- per inwoner. Het ingroeipad en de daarbij horende hoogte van de suppletie uitkering worden herzien. De bedragen voor 2026 en verder zijn daarom afhankelijk van verdere besluitvorming door het Rijk. Vooralsnog gaan wij in de begroting 2026 uit van het ingroeipad en de suppletie uitkering op basis van de huidige informatie.

Jeugd
Gemeenten kampen met oplopende tekorten bij de uitvoering op het gebied van Jeugd(zorg). Na onderzoek heeft de Commissie van Ark het rapport 'Groeipijn' gepubliceerd. In lijn met de adviezen compenseert het Rijk gemeenten voor 50% van de tekorten. Tegelijkertijd boekt het Rijk via de Voorjaarsnota bezuinigingen op Jeugd in, die naar verwachting grotendeels wegvallen tegen de compensatie.

Eigen bijdrage WMO
Het kabinet is van plan om voor een aantal voorzieningen binnen de Wmo 2015, namelijk de voorzieningen waar nu het abonnementstarief voor geldt, een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren. Het Rijk verwacht dat de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage de druk op het gebruik van Wmo-voorzieningen verlaagt. Daardoor zou de Wmo voor gemeenten langer betaalbaar blijven. Het kabinet heeft aangekondigd de ingangsdatum verder te verschuiven naar 1 januari 2027.

Klimaat- en energiebeleid
Gemeenten spelen een belangrijke rol in de uitvoering van de klimaat- en energieplannen. Het kabinet ondersteunt gemeenten hierbij met geld uit de CDOKE-regeling, zodat gemeenten extra personeel kunnen aantrekken en kennis en expertise kunnen verwerven. De Raad van het Openbaar Bestuur (ROB) heeft in maart 2024 een advies gegeven over het vervolg van deze middelen. Hierin benadrukt de ROB dat het van belang is dat gemeenten voor langere tijd zeker zijn van middelen. Er wordt gewerkt aan een nieuwe regeling voor na 2025.

9. Bijlagen

a. Bijlage 1: Reservelijst Bezuinigingen

Nr	Maatregel	2026	2027	2028	2029	Toelichting
Samen leven						
5	Uitstroom jeugdhulp met verblijf	100	200	200	200	Uitstroom van jeugdigen richting een meer zelfstandige woonvorm leidt tot lagere kosten. Randvoorwaarde is de beschikbaarheid van een passende locatie en sluitende afspraken met zorgaanbieders.
6	Jaarlijks plafond begeleidingsproducten jeugdhulp	-	150	150	150	Betekent dat we bij een vooraf vastgestelde grens van te verwachten uitgaven, geen indicaties meer gaan afgeven. Zeer grote negatieve impact. Voor jongeren zelf verergering van de problematiek doordat ze op de wachtlijst blijven staan. Zal leiden tot bezwaren van ouders.
8	Sluiten buitenwedstrijdbad Optisport	39	39	39	39	Het wedstrijdbuitenbad is een aanvulling op het basiscontract (inwonersinitiatief). Sluiting zal ook gevolgen hebben voor huidige afspraken met eigenaar.
9	Stopzetten bijdragen kleine scholen kernen	20	20	20	20	Verschraling onderwijskwaliteit in kwetsbare kleine kernen.
10	Extra bezuiniging sociale basis boven op de bezuiniging/korting bij actualiseren subsidieregeling/fondsen	500	500	500	500	Grote impact op Sociale Koers. Voorgestelde bezuinigingen worden moeilijker door grote impact op verschraling sociale basis. Fonds Houten Samen (nieuwe samengevoegde Fonds) wordt dan opgeheven, naast een extra korting op institutionele partners. Geen ondersteuning van initiatieven van inwoners en vrijwilligers met subsidie voor sociale basis meer.
Ruimte						
11	Fietspad Goyerbrug	100	100	100	100	Niet realiseren ambitie collegeprogramma 2022-2026 (nr. 72) Fietspad ’t Goy naar Goyerbrug. Doel was een vrij liggend fietspad tussen ’t Goy en de Goyerbrug aan te leggen, als verlengstuk van het bestaande fietspad tussen Houten en ’t Goy. Met deze maatregel komen de begrote kapitaallasten te vervallen.
12	Ontvangstruimte begraafplaats Oud-Wulven niet realiseren	17	17	17	17	In het coalitie programma is het creëren van een beperkte ontvangstruimte op begraafsplaats Oud-Wulven opgenomen, zodat mensen bij slecht weer binnen kunnen wachten. Als dit niet wordt gerealiseerd zijn er geen structurele kapitaallasten en beheerskosten.
13	Graffiti bestrijding	10	10	10	10	Het budget graffitibestrijding wordt sterk verlaagd. Alleen kwetsende graffiti wordt voortaan nog verwijderd. Er blijft

						door heel de gemeente graffiti zichtbaar, alleen inhoudelijk aanstootgevende teksten en symbolen worden verwijderd.
14	Invoeren betaald fiets parkeren			488	488	Voor het parkeren van fietsen in de twee fietstransferia (het Rond en Castellum) brengen we kosten in rekening aan de fietsparkeerders. We gaan uit van een tarief van €1 per fiets per dag. De maatregel is naar verwachting pas in te voeren vanaf 2028 in verband met het benodigde intensieve voorbereidingstraject. Deze maatregel staat haaks op het beleid van de NS om de eerste 24 uur stallen van fietsen gratis te maken.
Bedrijfsvoering						
15	Structureel halveren telefonische bereikbaarheid	-	75	75	75	De telefonische bereikbaarheid halveren (uitsluitend in de ochtend) dwingt inwoners meer gebruik te maken van e-diensten ofwel van het fysieke contact aan de balie van het gemeentehuis.
16	Versoberen van de overige personeelskosten	40	40	40	40	Vanuit het budget Overige personele kosten worden o.a. Houten op Stap en de kerstpakketten bekostigd. Belangrijk budget in het licht van binden en behouden personeel tegen de achtergrond van krappe arbeidsmarkt.
17	Versoberen van het opleidingsbudget	30	30	30	30	Dit budget wordt gebruikt voor het bekostigen van trainingen, opleidingen, coaching, etc., zowel collectief als individueel. Belangrijk budget in het licht van binden en behouden personeel + op orde hebben/houden kennis & vaardigheden. Mede ook tegen de achtergrond van krappe arbeidsmarkt.
18	Versoberen budgetten A&O (juza, communicatie en veiligheid)	53	53	53	53	Dit zijn adviesbudgetten die worden gebruikt binnen de domeinen veiligheid, communicatie en juridische zaken. Bijvoorbeeld voor grote juridische zaken.
Financiële maatregelen						
19	Prijsindexatie 0%, muv subsidiepartners	750.	750	750	750	In dit scenario wordt er een prijsindex van 0% toegepast, maar worden onze subsidiepartners uitgezonderd. Als voor dit scenario gekozen wordt, dan komt dit in de plaats van de maatregel over prijsindexatie die onder Hoofdstuk 5.4 is opgenomen. De bezuiniging is dan dus € 750.000 in plaats van € 900.000
20	Invoeren hondenbelasting	pm	pm	pm	pm	Hondenbelasting kan opnieuw ingevoerd worden, maar is 2 jaar geleden al afgeschaft.
21	Invoeren terras-, reclame-, precariobelasting	pm	pm	pm	pm	Het invoeren en uitvoeren van deze belastingen zijn niet rendabel te krijgen voor gemeente Houten.

22	Invoeren parkeerbelasting	pm	pm	pm	pm	Het invoeren van parkeerbelastingen vraagt hoge initiële investeringen ook het toezicht en handhaving kost geld,daardoor duurt diverse jaren voor het terug te verdienen is.
23	Verhogen toeristenbelasting	40.000	40.000	40.000	40.000	De toeristenbelasting is in voorgaande jaren al vaak verhoogd. Houten staat inmiddels de in top 10 van gemeenten met de hoogste toeristenbelasting, daarom is verdere verhoging niet voorgesteld.

b. Bijlage 2: Begrotingsrichtlijnen

In deze bijlage presenteren wij nadere detailinformatie over algemene begrotingsregels en de toepassing van de indexatie op specifieke budgetten.

Algemene begrotingsregels

Repressief of preventief toezicht

Repressief toezicht betekent dat de begroting direct kan worden uitgevoerd. Wanneer de begroting niet aan de wettelijke criteria voldoet, kan preventief toezicht worden ingesteld. Preventief toezicht betekent dat de begroting en de daaropvolgende begrotingswijzigingen eerst moeten worden goedgekeurd door de provincie voordat deze kunnen worden uitgevoerd.

Begroting moet structureel en reëel in evenwicht zijn

Structureel evenwicht = de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Reëel evenwicht = de geraamde bedragen moeten volledig, realistisch en haalbaar zijn. Indien de begroting meerjarig niet structureel sluitend is, dan moet in ieder geval het eerste jaar (2026) wel structureel sluitend zijn. Dit houdt in dat structurele lasten niet gedekt mogen worden door incidentele baten.
Met ingang van 2024 is er in het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK) een regeling opgenomen voor de inzet van een surplus binnen de algemene reserve ter dekking van structurele lasten. Dit is alleen mogelijk bij voldoende solvabiliteit en afdekking van risico's.
Het surplus van de algemene reserve is dat deel dat niet nodig is voor het afdekken van risico's (weerstandscapaciteit). Van dit vrij besteedbare deel (surplus) kan een gemeente jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten. Met de voorwaarde dat de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% is en blijft. De inzet van het surplus algemene reserve (= vrije reserve) wordt door dit gebruik als structurele baat bestempeld. Het weerstandsvermogen moet naar het oordeel van de toezichthouder voldoende zijn. Dit betekent dat het n gebaseerd moet zijn op een adequate risico-inventarisatie. De structurele onttrekkingen aan de algemene reserve moeten worden opgenomen in het overzicht van structurele reservemutaties.

Opschuivend sluitend financieel meerjarenperspectief

Er mag geen sprake zijn van opschuivend sluitend financieel meerjarenperspectief. Hiermee wordt bedoeld dat het niet is toegestaan om ieder jaar opnieuw een (meerjaren-) begroting aan te bieden waarbij uitsluitend de laatste jaarschijf in evenwicht is.

Indexatie van specifieke budgetten

Budgetten (baten en lasten) afhankelijk van kerngegevens

Voor een aantal budgetten geldt dat er een directe relatie is tussen de hoogte van het budget en de kerngegevens. Dit wordt autonome groei genoemd. In dat geval moet er een duidelijke onderbouwing van de voorgestelde budgetaanpassing worden aangeleverd. Deze onderbouwing moet gebaseerd zijn op de formule: P (prijs) x Q (hoeveelheid), waarbij de P voor de begroting 2026 niet mag stijgen (0% indexatie) en Q moet aansluiten op de kerngegevens (zie tabel 8.1.2). De inwonersaantallen hebben bijvoorbeeld invloed op de legesopbrengsten van burgerzaken, op de kosten van verkiezingen, op de bijdragen aan onder andere de VNG en de kosten van verzekeringen. De ontwikkeling van de leeftijdsopbouw van de Houtense inwoners heeft invloed op de kosten van jeugd en Wmo.

Budgetten gerelateerd aan specifieke contracten op gebied van jeugdhulp en Wmo

Op een aantal budgetten met betrekking tot jeugdhulp en Wmo is een afwijkend indexeringspercentage van toepassing. Het gaat hierbij om budgetten waar een specifiek contract aan ten grondslag ligt. Voor deze budgetten wordt uitgegaan van de opgenomen indexeringsafspraken in het desbetreffende contract. Omdat de peildata na het opstellen van de (primitieve) begroting 2026 liggen, zullen deze budgetten in de loop van 2025 en 2026 verhoogd worden. Op basis van de indexen tijdens het opstellen van de begroting worden middelen voor latere indexering gereserveerd op een stelpost.

Onderwerp	Grondslag indexering
Maatwerk ZIN Wmo	Overheidsbijdrage in de arbeidskosten-ontwikkeling (OVA-index) [1]
Huishoudelijke Hulp Wmo	OVA-index
Hulpmiddelen Wmo	Consumenten Prijs Index (CPI)) [2]
Individuele voorzieningen Jeugd	OVA-index
PGB's	OVA-index
SAVE	OVA-index
Essentiële functies Jeugd	80% OVA en 20% PPC [3]
Leerlingenvervoer	NEA-index (Panteia)
Regiotaxi	NEA-index (Panteia)

1. OVA: https://www.nza.nl/documenten/vragen-en-antwoorden/wat-is-het-prijsindexcijfer-voor-personele-kosten
2. CPI: https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83131ned/table?fromstatweb
3. Er wordt aangesloten bij de indexeringssystematiek van het LTA.

Verhuur accommodaties (baten)
De tarieven van de sport- en welzijnsaccommodaties worden jaarlijks per 1 augustus geïndexeerd. Dit betekent dat de tarieven van sport- en welzijnsaccommodaties met ingang van 1 augustus 2026 met 4% worden geïndexeerd.

Begroting derden op basis van een gemeenschappelijke regeling (lasten)
Een aantal budgetten is gerelateerd aan de begrotingen van derden op basis van een gemeenschappelijke regeling. Bij het opstellen van de begroting 2026 worden de meest actuele gegevens van de gemeenschappelijke regeling als uitgangspunt gehanteerd.

Te verstrekken subsidies (lasten)
De te verstrekken subsidies worden met 0% geïndexeerd. Uitzondering hierop zijn te verstrekken subsidies waar een substantiële 'looncomponent' onderdeel van is. In die gevallen wordt de indexering van te verstrekken subsidies opgesplitst in:
- 0% over het prijsgevoelige gedeelte
- 5,0% over de looncomponent

Te ontvangen subsidies (baten)
Voor te ontvangen subsidies en rijksbijdragen wordt uitgegaan van de (voorlopige) beschikking voor het betreffende begrotingsjaar (indien deze al aanwezig is). Als de beschikking voor het begrotingsjaar (nog) niet is afgegeven, wordt vooralsnog uitgegaan van de meest recente inzichten waarbij baten verhoogd worden met het indexeringspercentage van 4%.

Verzekeringen
Voor lopende verzekeringen geldt de grondslag voor de premieberekening. Bij verzekeringen waarbij de premie wordt berekend op basis van het aantal inwoners, wordt rekening gehouden met de vastgestelde inwoneraantallen uit de kerngegevens. De prijs per inwoner mag stijgen met een indexering van 0%. Bij verzekeringen waarvan de premie wordt berekend aan de hand van een percentage van de verzekerde waarde wordt de verzekerde waarde geïndexeerd met 0%.

Investeringen die zijn opgenomen in het IHP
Op de investeringen uit het integraal huisvestingsplan onderwijs is een afwijkend percentage van toepassing. Voor deze investeringen wordt uitgegaan van de bouwkosten data (BDB-index). Omdat de peildatum na het opstellen van de (primitieve) begroting 2026 ligt, zullen deze investeringsbudgetten in de loop van 2025 en 2026 verhoogd worden.

Gemeentelijke belastingen en heffingen
Uitgangspunt voor de toeristenbelasting is een trendmatige aanpassing (4%) van de begrote opbrengst. De tarieven van de overige belastingen en heffingen worden op basis van kostendekkendheid vastgesteld. Hierbij geldt als uitgangspunt dat deze kostendekkend in de begroting worden verwerkt.